

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 10020

YUNG UN YINGER

David Rodin

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דוד ראָדין

*

יונג און יינגער

לידער און מעשהלעך אין גראַמען

אילוסטרירט פון יונתן, מושב אורות, ישראל,
און נאָטע קאַזלאָווסקי, ניו-יאָרק, פ. ש.

פארלאג
י. ל. פּרץ
ישראל

1970

DAVID RODIN
YOUNG AND YOUNGER

I. L. Peretz Publishing House
31, Allenby St. Tel Aviv

דוד ראָדין / יונג און יינגער

פאַרלאַג י. ל. פּרעץ, תל-אביב, רח' אלנבי 31

Copyright 1970

by

A L I L E V I N

Beit Herut, Doar Kfar Vitkin

I s r a e l

נדפס בישראל תש"ל

Printed in Israel 1970

נדפס בקואופרטיב עובדי הדפוס הכללי בע"מ, תל-אביב

א וואָרט פון מחבר

„יונג און יינגער“ איז אַרויסגעוואַקסן פון דעם וואָס איך האָב זיך גענייטיקט אין צוגאַב־מאַטעריאַלן צו די ערשטע טעקסט־ביכער, וואָס זיינען געשאַפן געוואָרן פאַר די קלאַסן פון די ייִדיש־וועלטלעכע שולן; איך האָב זיך גענייטיקט אין אַ ברייטערן, מער וואַריאירטן אויסוואַל פון שפּילעוודי־קע, שפּאַסיקע און ערנסטע לידער — פאַר פאַרווילונג, רעציטאַציע, געזאַנג און אינסצעניזירונג — סיי פאַר קינדער פון קינדערגאַרטן־עלטער און סיי פאַר קינדער פון די העכערע קלאַסן. אַזאַ מאַטעריאַל, אין די ערשטע יאָרן ווען די שולן האָבן אָנגעהויבן אויפקומען אויף דער ייִדישער גאַס פון אַמעריקע, איז ניט געווען בנמצא; און אַזוי ווי ביז יענער צייט האָב איך שוין געהאַט אַ צאַל שפּילעוודיקע לידער אָפּגעדרוקט, האָב איך זיך גענומען אַרייַנגעבן אין דער קינדער־וועלט און האָב אָנגעהויבן שאַפן פאַר זיי. אויף אַזאַ אָפּן זענען אויך אַרויסגעוואַקסן „די דריי באַרימער“, „ווינקאַ־ווינקעלע“, מעשהלעך אין גראַמען, „טייבעלע“, „דער שמעטערלינג“ און נאָך, און נאָך.

כמעט דער גאַנצער מאַטעריאַל, וואָס איך האָב אָפּגעקליבן פאַר דעם בוך, איז געווען געדרוקט אין די קינדער־שורנאַלן פון צפּון־אַמעריקע, אַרגענטינע און פּוילן. אייניקע צייטונגען (איבערהויפּט די „פרעסע“ פון אַרגענטינע) האָבן איבערגעדרוקט ניט קיין קליינע צאַל פון מיינע שאַפונגען, און כאַטש מ'האַט מיך אָפּילו ניט אָנגעפרעגט (ווי עס פּירט זיך אויף דער ייִדישער גאַס) און קיין האַנאַראַר אויך ניט געצאַלט, דאָך פרייט מיך דער פּאַקט, וואָס ייִדישע קינדער פון מער ווי איין קאָנטינענט האָבן הנאה געהאַט פון דעם.

„יונג און יינגער“ קען פאַררעכנט ווערן ווי אַ הילפּס־בוך פאַר לערער אין די ייִדישע עלעמענטאַר־שולן. דער געניטער לערער וועט גלייך דער־קענען אין וועלכע פון די לידער ס'זענען דאָ געניטונגען אין קאָנסאַנאַנטן, אין וואַקאַלן, אין עלעמענטאַרע גראַמאַטישע כללים, און אין שפּראַך. די שפּראַך, אין אַלע מיינע שאַפונגען פאַר קינדער, איז אַ פשוטע און אַ דירעקטע. דערפאַר אָבער, באַזאַלצן און באַפעפּערט מיט אַן אידיאָם, אַ ווערטל, אַ געדאַנק — איינגעטונקט אין אַ לייכטן זינגעוודיקן ריטם און צוגעפאַסט לויטן עלטער פון קינד.

„יונג און יינגער“ איז איינגעטיילט אין זעקס טעמאַטישע טיילן; יעדער טייל פאַרענדיקט זיך מיט אַ לענגער מעשהלע אין גראַמען. דער אָפּטייל „מומע־מירעס לידעלעך און מעשהלעך“ איז אַן אָנהייב פון אַ פּרוּוו צו שאַפן אַ פאַראַלעל צו דער ענגלישער זאַמלונג „מאַטהער גוז ריימס“. דער טאָן דער ריטם איז דערזעלבער, אויך אייניקע טעמעס זיינען ענלעך, אָבער דער אינהאַלט איז אַן אַנדערער.

„יונג און יינגער“ קומט אַרויס אויף דער ייִדישער גאַס אין אַ צייט ווען מ'לייגט צו אַ פעדער צום נאָז פון דער ייִדישער שפּראַך און מ'וואַרט — אייניקע מיט אומגעדולד — אַז ס'זאַל שוין אויפהערן אַטעמען. אָבער די אומגעדולדיקע (אַ ביטערער רחמנות אויף זי!) זעען נעבעך ניט די גרויסע באַהאַלטענע כוחות פון ייִדיש; כוחות, וועלכע וועלן נאָך אַרויס־שטראַמען און מיט פרישער ענערגיע ווייטער שאַפן קולטורעלע אוצרות אין דעם „אַגלי דאָקלינג“ — ייִדיש.

בליאיקע יוגנט,
זוניקער פרילינג, —
זיינען מיר אלע
מקנא דעם צווילינג.

דער ווייסער הירש (מיראזש)

אין שטראל-שפיל אויף שניי,
אין ווינטער-פרימארגן,
ליגט ווונדער באהאלטן;
ליגט כישוף פארבארגן!
אין ווייס-ווייטן טאל
זיך כישופט אַ מעשה
דאַרט שפּרינגט איצט און טאַנצט
אַ הירש גאַר אַ ווייסער.
אַט נעמט ער אין טאַנץ
אין לופטן באַלד שוועבן,
און הייבט אָן אין לופטן
אַ לייטער צו וועבן;
פון פּראַסט און פון שטראַל
אַ לייטער צו וועבן,
און ס'הייבט אָן אין טאַנץ
אויך לייטער צו שוועבן.
צי האָט ווער אין ערגעץ
געהערט אזא פּאַל : —
צו וועבן אַ לייטער
פון פּראַסט און פון שטראַל ?
צי האָט ווער אין טרוים,
אין פאַרכישופטן גלאַנץ
געזען, אַז לייטער
זאַל שוועבן אין טאַנץ ?
דער טאַל איז אַ ווייטער,
דער טאַל איז אַ ברייטער,
פאַרשווינדט אין דער ווייט
דער הירש מיטן לייטער...

דער וואַלד דערציילט

(לעגענדע)

ש-ש-ש, דער וואַלד דערציילט אַ סוד:

איינמאָל קומט פון ווייט אַ פרעמדער אָן,
אין זיין האַנט — אַ גאַלדענע פּאַן,
און נאָך אים — אַ מחנה לייט
טראָגן אוצרות פון דער ווייט.

קומט די מחנה אָן צום וואַלד,
הערן זיי אַ האַרן שאַלט
און אַ קול טראָגט אין דער ווייט:
„נאָך ניט צייט! נאָך ניט צייט!“

ווינדערן זיך אַלע לייט:
„פאַר די אוצרות נאָך ניט צייט?“
„נאָך ניט צייט פאַר גאַלדנער פּאַן?“
„קומען מיר צו פרי דאָ אָן?“

הייבט זיין האַנט די גאַלדענע פּאַן,
זאָגט דער פרעמדער אַלעם אָן:
„וואַרטן דאָ! עס קומט די צייט,
רופן וועט דאָס קול פון ווייט!“

שמעלט די מחנה אויס זיך באַלד
אויף אַ לאַנקע אין דעם וואַלד,
און אין מיטן — אויבן-אָן —
שמעלט זיך פרעמדער מיט זיין פּאָן.

ווי ער טוט מיט פּאָן אַ ווייע,
ווערט אַ כישוף-זויגט געדריי,
וויגט זיך מחנה ווי אין טרוים,
וואַקסט פון יעדן אויס אַ בוים...

שמיל-ל-ל. דער האַרן נאָך ניט שאַלט.
שמייט פאַרכישופט נאָך דער וואַלד.
וויגט זיך איבער וואַלד אַ טרוים,
וויגט זיך טרוים פון יעדן בוים.

ווען עס זינקט די זון אין פּלאַם,
צינדט די ביימער כּיז צום שטאַם,
דעקט מיט בלוילעך-דוימער רו
פעלדער, וועלדער, וועגן צו, —

נויגט זיך, בויגט זיך בוים צו בוים,
פּליסט אַ שעפּטשען — הערן קוים:
„רופּט נאָך ניט דאָס קול פון ווייט?
„ניט געקומען נאָך די צייט?“

ש-ש-ש, דער וואַלד דערציילט אַ סוד...

וויגליד

1

א-א, א-א, א!

בלאזט אויף ים א ווינט אזא!

האט א שייף איר וועג פארלארן,
שטורעמט ים און כרויזט מיט צארן,
רוישט און רעוועט ווי א בער:
— ווער געבראכט האט שייף אהער!

נעמען כוואליעס שטיל זיך וויגן,
וויילן שייף אויף ים פארוויגן;
שוימען, שווי-שען: ש-ש-שא, ש-ש-שא!
ס'איז אויף ים א ווינט אזא!

2

א-א, א-א, א!

בלאזט אין פעלד א ווינט אזא!

זיינען קינדער אין פעלד געלאפן,
אויף נאקעט ערד דארט איינגעשלאפן.
וויינט דער ווינט מיט שטיל געבעט:
— קינדער האבן ניט קיין בעט!

נעמט דאס גאנצע פעלד זיך וויגן,
ווינט די קינדער ווי אין וויגן:
א-א, א-א, א!
ס'איז אין פעלד א ווינט אזא!

א-א, א-א, א!
בלאזט אין וואלד א ווינט אזא!

איז אין וואלד א קינד געקומען,
הייבט דער וואלד אן ווילד צו ברומען
און פארגייט זיך אין געוויין:
— ווי קומט א קינד אין וואלד אליין!

נעמען צווייגן פלעכטן וויגן,
ווילן קינד אין וויג פארוויגן;
שעפטשען בלעטער: ש-א, ש-א!
ס'איז אין וואלד א ווינט אזא!

א-א, א-א, א!
דרויסן בלאזט א ווינט אזא!

ים און פעלד און וואלד זיך וויגן,
וועט מיין קינד אין וויגל ליגן.
ליר-א, ליר-א, ליר!
שלאף, מיין טייער קינד, אין רו!

מיט דעם אלטן ליבן ניגון
וועט דיין מאמע דיין וויג וויגן:
א-א, א-א, א!
דרויסן בלאזט א ווינט אזא!

אין טאנץ

זומערדיק ציען זיך גאסן באגרינטע,
מיט בלומען און שאסן און זונשמרצל באשפינטע.

לאזן זיך קינדער אין גאסן ארויס,
שפילן זיי, טאנצן ראד-איין און ראד אויס.

בארוועסע פיסלעך, צעפאטלמער קאפ,
שטיפעריש גייען אין ווילדן גאלאפ.

טראגט זיך אין גאסן פון יוגנט א ליד,
ווערט גאר די יוגנט פון טאנצן ניט מיד.

קומט פון די וועגן א גריין-ראפער און,
כאפט אים יונגווארג אריין באלד אין קאפ.

שליסן די הענטלעך אין ראד אים אריין,
דרייט זיך די יוגנט ראד-אויס און ראד-אין.

שמייכלט דער אלטער מיט אויגן שוין מיד —
אויגן, וואס האבן ניט מער שוין קיין ליד;

פרעגט זיי דער אלטער מיט ליפן שוין קלוג —
ליפן, וואס שעפטשען: גענוג... שוין גענוג...

„ב'קום דאך פון ווייטע און נאענטע וועגן,
וועל איך איך, קינדער, א רעמעניש פרעגן:

וואס איז, אי קורץ און דאך אזוי לאנג?

וואס איז א פרייד, וואס טוט אזוי באנג?

ווייסן דאך קינדער פון דעם ניט צו זאגן,
נעמט מען אין ראד זיך נאך ווילדער צו טראגן.

בארוועסע פיסלעך, צעפאטלמער קאפ,
טראגט זיך די יוגנט אין ווילדן גאלאפ.

ליד צום ווונדערמאן

אמאל און אמאל איז פיל ווונדער געשען;
די וועלט איז אמאל פול מיט ווונדער געווען.
נן, האבן זיך בלינדע אויף וועלט אנגעקליבן
און האבן דעם ווונדער פון וועלט גאר פארטריבן.

זאל קומען, זאל קומען דער ווונדערמאן,
אויף זניקן פליגל און גאלדן געשפאן;
זאל זאגן, זאל זאגן דער ווונדערמאן:
עס איז נאך א ווונדער א גרויסער פארען!

פון נאענט, פון ווייטן, קען ווונדערמאן זען;
און היינט, ווי פארצייטן, קען ווונדער געשען.
פון גלויבן, פון ווילן, מיר שמידן א בריק:
— קום, ווונדערמאן, ברענג אונדז דעם ווונדער צוריק!

זאל קומען, זאל קומען דער ווונדערמאן,
אויף זניקן פליגל און גאלדן געשפאן;
זאל זאגן, זאל זאגן דער ווונדערמאן:
עס איז נאך א ווונדער א גרויסער פארען!

דער ווונדער פון וואַנדער

אין לענדער אין פרעמדע
פון וועלמן פון וויימע,
דערציילט זיך אַ מעשה אַזא,
פון פאַרציימן:

געווען איז אַמאָל אַ גאַרמן,
אַ גאַרמן וווּ ווונדער פלעגט בליען;
און צווישן דעם ווונדער דאַרמן,
געוואַקסן איז פליגל צום פליען.

האַבן קינדער געשפּילט זיך אין גאַרמן,
געשלונגען דעם ווונדער מיט אויגן;
גענומען די פליגלען פון דאַרמן
און זיינען צו הימלען געפּלויגן.

זינט דעמאָלט, דור-אויס און דור-אוי,ן,
אין קינדערשע הערצער טוט גליען
אַ בענקשאַפט צום ווונדער פון וואַנדער —
מיט פליגל אין הימלען צו פליען.

ביים טייכל

שמיל איז דאָס טייכל — אַ שפּיגל צעגאַסן.
אַרום שטייט אַ וועלדל פאַרטיפּט אין אַ דרימל.
שפּיגלען אין טייכל פאַרטראַכטע די ביימער,
שפּיגלט אין טייכל אַ בלויער דער הימל.

בלוי איז דער הימל און בלוי איז דאָס טייכל,
שווימט מיט אַ זעגל אַ וויסן אַ שיפל, —
וויגט זיך אַ בלויער דער הימל אין טייכל,
דער זעגל, אַ ווייסער, דאַרט פּלאַטערט פון שיפל.

זעגל און שיפל... אין שפּיגל פון טייכל
וויגט זיך אַ וועלטל פול טרוימען — ליו, ליו;
וויגן זיך וועלן און לויפן פון שיפל,
יאָגן צום ברעג זיך מיט פּלאַפּל — פּליו, פּליו!

פּלאַפּל — פּליו, פּליו... ווי שמילע געזאַנגען
וויגן זיך קלאַנגען אויף וועלן אין דרימל:
וויגט זיך אַ בענקשאַפט נאָך ווייטן, נאָך וואַנדער,
וויגט זיך מיט שיפל, מיט וועלדל, מיט הימל...
בויבעריק, ג. י. 1924

אין וואַנדער

אַלט איז מיין וואַגן,
און אַלט איז מיין פּערד,
שלעפּט זיך מיין וואַגן
אויף בליענדער ערד.

וועלט האָט פיל וועגן,
און יאָר האָט פיל מעג,
מעסט איך אויס וועגן
פון ברעגן ביז ברעג.

שלענגלט דורך פעלדער
דורך פרעמדע מיין וועג,
ווינקט מיר דורך וועלדער
אַ גאַלדענער ברעג.

גאַלדענע ברעגן,
און פעלדזן, און ים,
פאַר מייע וועגן
ניטאָ איז קיין צאָם!

כוואַליעט צו ברעגן
אַ וואַסער גאַר טיף,
קומט מיר אַנטקעגן
אַ וואַגלענדע שיף.

לאָד איך מיין וואַגן,
און לאָד אויך מיין פּערד, —
לאָז מיך שיף טראַגן
צו נייערער ערד.

ברענגט מיך מיין שיף
צו וויסטיקן ברעג, —
זאמד איז דאָרט שיף,
און ניטאָ איז קיין וועג.

נעמט זיך דאָרט טראָגן
אויף וויסטיקער ערד
שפור פון מיין וואָגן
און טראָט פון מיין פערד.

פון ברעג און ביז ברעגן
איז וויסטיקן לאַנד,
שנייד איך דורך וועגן
און שמעגן נאַכאַנאַנד ;

איך גרונטעווע קוואַלן,
און אַקער, און זיי,
און פלאַנץ דאָרטן ביימער
אין רייען נאָך ריי.

שפראַצן אויף פעלדער
מיט זוּמען פאַרזייט ;
שפרינגען אויף וועלדער
אין ווייטן צעשפרייט.

שלעפט זיך מיין וואָגן
אויף בליענדער ערד, —
אַלט איז מיין וואָגן,
און אַלט איז מיין פערד...

אויף שפאציר

(מארשליד)

מיר גייען, מיר גייען
אין רייען צו פיר ;
מיר גייען, מיר גייען
אויף א שפאציר.

מיט טראַט מיט אַ ברייטן
און העלדישן שפאָן ;
אויף אַקסל אין רוק-זאַק
איז שפייזוואַרג פאַראַן.

מיט ליד אויף די ליפן
מיר גייען אויף וועגן,
אַ לוסטיקער קומט אונדז
דער וואַלד אָן אַנטקעגן.

אין וואַלד זיינען צווייגן
און בלעמער שוין גרייט,
נאָ, פלאַקערט אַ פייער,
נאָ, זינגט מען מיט פרייד.

פון פעקל דאָס עסן,
מען בראַט און מען באַקט, —
אַ פריילעכער פלאַקערט
דאָס פייער און קנאַקט.

געגעסן, געזונגען,
געשטיפט און געשפרונגען,
מיט הילכיקע לידער
דעם וואַלד שוין פאַרקלונגען.

נאָ, גייען מיר, גייען
אין רייען צו פיר ;
מיר גייען, מיר גייען
צוריק פון שפאציר.

בויבעריק, נ. י., 1924

זעלדע-קאפעלדע

(אין פאלקס-טאָן)

זעלדע-קאפעלדע, גרויסע מויד!
זאָג, וואָס ווילסטו האָבן?
— איך וויל האָבן אַ ווייסע בויד
און פערד — ווי שוואַרצע ראַבן.

זעלדע-קאפעלדע, גרויסע מויד!
ס'דאַרפסטו פערד און וואָגן?
— כ'וועל איינשפּאַנען פערד אין בויד
און — איבער וועגן יאָגן!

זעלדע-קאפעלדע, גרויסע מויד!
וועגן זיינע ווילדע!
— אַך, ווי גוט מיט פערד און בויד
איבער וועגן ווילדע!

זעלדע-קאפעלדע, גרויסע מויד!
ביסט נאָך יונג אין יארן! ...
— יארן וואַרטן אויף די וועגן, —
כ'וועל צו זיי דערפאַרן! ...

מעמפיס, 1927

קאַפיטאַן! אַ, קאַפיטאַן!

קאַפיטאַן! אַ, קאַפיטאַן!
ס'איז אַ ווונדער-שיף פאַראַן!
לאַמיר איבער וואַסער-וועגן
וואַנדערן, — צו ווייטע ברעגן!

— איך בין ניט קיין קאַפיטאַן.
קינד מיינס, טרוימסט פון שיפן?
ס'איז קיין ווונדער-שיף פאַראַן
אויף דעם ים דעם טיפן.

קאַפיטאַן! אַ, קאַפיטאַן!
ס'איז אַן עראַפלאַן פאַראַן!
לאַמיר פליען צו די הייכן,
הויכע הימלען צו דערגרייכן!

— איך בין ניט קיין קאַפיטאַן.
קינד מיינס, טרוימסט פון הייכן?
ס'איז קיין עראַפלאַן פאַראַן
הימלען צו דערגרייכן.

קאַפיטאַן! אַ, קאַפיטאַן!
אויך באַ דיר איז טרוים פאַראַן!
לאַמיר מיט די ווונדער-שיפן
קרייצן ימען ווייטע, טיפע...

לאַמיר פליען צו די הייכן,
הויכע הימלען צו דערגרייכן...
ס'איז אין טרוים קיין צאם פאַראַן, —
קאַפיטאַן! אַ, קאַפיטאַן!

אין דעם יונגן פּרילינג-פּרי

אין דעם יונגן פּרילינג-פּרי —
צײַף, צײַף, צײַף! און טױו, טױו, טױו!
פּלימער-פּלאַמערן אַזױ
פּייגל, פּייגל, אַלערליי!

פּלימער-פּלאַמערן אַרום
צװישן בוים, און גראַז, און בלום —
צײַף, צײַף, צײַף! און טױו, טױו, טױו!
פּול מיט פּרייד אין יעדן פּלי.

פּול מיט פּרייד און פּול געזאַנג,
און מיט טױדל-טױוענגל-טױאַנג
פּלי נאָך פּעדער, פּלי נאָך שמוּרוי,
פּלי נאָך צװייגל צום געבױ.

און אַזױ מיט טױדל-טױו,
און אַזױ מיט פּליים און מי
ווערמ געפּלאַכטן רונדע נעסמ
פּון די ליבע גוטע נעסמ.

פייגעלעס וויגליד

צווישן גרינע צווייגעלעך,
אויף דעם הויכן בוים,
האָב איך מיינע פייגעלעך
אויסגעבויט אַ היים.

ליגן מיינע פייגעלעך,
ליגן דאָרט אין רו.
ווינטל וויגט די צווייגעלעך,
וויגט זיי — ליו, ליו, ליו.

ס'האָט דער מאָג דורך לינדן ווינט
זון און פרייד געזימט,
און שוין פליגל פלאַמיקן
אויף מעריב-וועג פאַרשפרייט.

און אין פּורפּור איינגעהילט
שפּרייט זיך שטיל די נאַכט.
ווערט מיין ליד אויך איינגעשטילט
מיט דער שטילער נאַכט.

שלאָפּן וועלן פייגעלעך,
שלאָפּן שטיל אין רו.
ווינטל וויגט די צווייגעלעך —
ליו-ליו, ליו-ליו, ליו.

אין אַ רעגן-נאַכט

נאַכט, עס גייט אַ רעגן,
פינצטער איז און נאַס.
שטייען שטום די הייזער,
שטיל און טויט די גאַס.

ליב איך דאָך דעם רעגן,
ליב אויך זומער-נאַכט,
לאז איך זיך אין רעגן,
גיי איך מיר פאַרטראַכט.

וואַנדער איך דורך גאַסן —
אַלצהייטןג שלאַפּט אין רו;
דורך די בלינדע פענצטער
לייכט זיך וווּ-ניט-וווּ.

און די ביימער שטייען,
הערן שטיל זיך איין
ווי דער רעגן זיפּט זיך
אַזוי דין און פיין.

און די טראַפּנס פאַלן,
קושן יעדעס בלאַט;
וויגן זיך די צווייגן,
רוישן שטיל און מאַט.

פאלט און פאלט דער רעגן,
פאלט און פאלט אן ציל ;
עפעס וואס דערציילט ער,
עפעס זינגט ער שמיל.

כ'וואלט געוואלט דאך וויסן
וואס דער רעגן זינגט,
ווייס איך דאך זיין שפראך ניט,
הער איך נאר עס קלינגט.

הער איך טראפנס קלינגען
טרויעריק און זאכט
מיט א תהילים-ניגון
אין דער שמילער נאכט.

טאראנטא, 1918

געזאנג פון שניט

קלינגענדיקע קלאנגען
טראגן זיך מיט צימער,
וויגן זיך אויף זאנגען
איבער פעלדער ברייט.

וויגן זיך אין קלאנגען
און אין ליד פון שנימער
זניקע די זאנגען
איבער פעלדער ברייט.

זניקע די זאנגען
פאלן רייף ארוימער
אונטער קאסע-קלאנגען
איבער פעלדער ברייט.

קלינגען קאסע-קלאנגען,
זינגען שנימער מונטער,
הילכן אפ געזאנגען
איבער פעלדער ברייט.

זינגען שנימער, זינגען ;
קלינגען קאסעס, קלינגען :
זיין וועט היי-יאָר גרינגער !
זיין וועט היי-יאָר ברויט !

מײן זון

וואס סע קען זיך פארלויפן — האָט זיך פארלאָפן:
(אזוינס און אזעלכעס האָט נאָך נישט געמראָפן!)
זעט, מײן זון איז איינגעשלאָפן
אין די זאכן אָנגעטאָן —
אין די זאכן אָנגעטאָן!

פיסלעך — באַרוועס; פלאַס אין בעקלעך;
און אויף הענטלעך — ווייסע זעקלעך
אַנשטאַט הענטשעקעס אָנגעטאָן.
מ'האַט געשפילט אין „גענעראַלן“
און מען איז אין „שלאַכט“ געפאַלן...

אַט אַ ליגט דער „העלד“ מיט צוגעמאַכטע אויגן
אַריינגעטאָן אין טיפן שלאָף.
זיין מאַמע, איבער אים געכויגן,
פליסטערט תפילהדיק: „מײן זון, איך האָף,
וועסט נאָך, מיט גאַסס הילף, אַ חתן ווערן“.
און צאַרט, און ליב זי קושט זיין הויכן שמערן.

גוט יום-טוב

אין זייד און אין סאַמעט! — גוט יום-טוב, אייך ביידן! —
וואָס טוט איר אין קערבעלע טראָגן?
„מיט טאַרמאָן און פרוכטן מיר גייען צום זיידן,
מיר גייען 'גוט יום-טוב' אים זאָגן“.

איז גייט געזונט, קינדערלעך! איילט זיך צום זיידן! —
עס שפיגלט די זון זיך אין ביידן!
אַ יום-טוב אַ ליכטיקן מיט נחת און פריידן,
צוויי אייניקלעך טראָגן צום זיידן!

וויגליד

זון איז שוין אין רויט פארגאנגען,
לעשט זיך הימל, שמילן קלאנגען,
שלאפן וועט מיין קינדעניו —
ליר-או, ליר-או, ליר!

פויגל שלאפט שוין אין זיין רן,
וויגט א צווייגל-וויג אים צו.
שלאפן וועט מיין קינדעניו —
ליר-או, ליר-או, ליר!

ווינמל סודעט סוד דעם וואלד,
און שלאפט איין אויף ביימער באלד.
שלאפן וועט מיין קינדעניו —
ליר-או, ליר-או, ליר!

טייכל וויגט זיך שמיל און זאכט,
וויגט אין טייכל בלויע נאכט.
שלאפן וועט מיין קינדעניו —
ליר-או, ליר-או, ליר!

שווימט אין רן די שמילע נאכט,
ווינקען שמערן: גומע נאכט.
גומע נאכט, מיין קינדעניו —
ליר-או, ליר-או, ליר!

דער וואַלד

וויגט אַ שטורעם-ווינט דעם וואַלד,
צאַרנט ווילד און וואַרנט: „וואו-וואו!
קומען וועט דער ווינטער באַלד!
גרייט זיך, אַלמער, גרייט זיך צו!“

רוישט מיט פרייד דער טיפער וואַלד:
זוימען האַט ער, — וואָס די שרעק?
לאַזט ער זיי אין שטורעם באַלד,
לאַזט ער זיי צום ווינט אוועק.

רעוועט ווינט און שפיגט און דרייט,
כאַפט די זוימען, טראַגט אַרום
איבער פעלדער ווייט און ברייט —
שפרייט די זוימען אומעטום.

לאַכט פון שטורעם אַלמער יואַלד:
מיט דיין רויש און רעש און גוואַלד
ברענגען וועסטו פּרילינג באַלד —
אויפגיין וועט אַ נייער וואַלד.

דער גאסט

פון הארבסטטיקע ווייטן אנוואגער רייטן :
עס קומט באלד א גאסט פון דער ווייטן !
אין פעלץ אין א וויסקן, אויף שליטן אויף ברייטן
שוין טראגט זיך דער גאסט פון דער ווייטן.

אויף שליטן אויף ברייטן באלד קומט ער צעשפרייטן
זיין פוכיקן צודעק אויף פעלדער ;
די טייכן מיט גלאזיקן טישמוך באשפרייטן,
מיט זילבער באהויכן די וועלדער.

און ווייס-ווייכע-ווייטן פון אלע פיר זייטן
מיט זונען צעפינקלען אנטקעגן ;
און פריידן באנימע פון וועלטן פון ווייטע
צעזייען צעשפרינקלען אויף וועגן.

ווינטער גייט

שמורעם-ווינט, און שניי, און פראסט,
האבן זיך אויף וועלט געלאזט.
זיינען זיי דאך אלע ברידער,
און זיי זיינען שמארקע שמידער, —
גייען זיי די שמורעם-ברידער,
און זיי זינגען ווינטער-לידער.

ווינטען וואיען, ווייען,
זינגען זיי און גייען.

קומען זיי אן צו א מיידל,
נעמען זיי זיך שמידן גלייך:
ס'טוט דער שמורעם-ווינט א וואיע,
און דער שניי טוט ווילד א שאיע,
און א פרעסמל טוט א קווימש,
און דער פראסט זינגט: רימש, רימש, רימש!
וואיע, שאיע, רימש און קווימש,
ווערט פארצויגן גלייך א גלימש —
א ווייסע בריק, גאר גלאט און גלייך,
ליגט שוין פארטיק איבערן מיידל.
ווידער טוט דער ווינט א וואיע,
און דער שניי טוט ווילד א שאיע,
ווערט א ווייכער וועג פארשפרייט,
גיט מען ווייטער און מע גייט.

ווינטן וואיען, ווייען,
זינגען זיי און גייען.

הערט דאס זינגען קינד-און-קייט,
מאכט מען: בר-ר-ר! ווינטער גייט!

אין אַ ווינטער-נאַכט

ווינטער, ווייסע נאַכט —
ס'רופט דער פראַסט און שניי.
שמערנדלעך פאַרטראַכט
ווינקען: גיי, גיי, גיי!

גיי אויף ווייסן וועג,
שניי וועט לאַנג ניט בלייבן!
וועסטו אויף דיין וועג
שמערנדלעך אַנקלייבן.

ציט זיך ווייסער וועג
ביז צום הימל-ראַנד.
גיי איך שוין אויף וועג —
שמערן אין מיין האַנט.

שמערנדלעך אין האַנט
וועלן זיך צערינען,
וועל איך מיר ביים ראַנד
נייאַנקע געפינען.

גיי איך מיר אַזוי,
פראַסט זינגט אונטער טריט,
און אין הימל בלוי
זינגען שמערן מיט.

א ווינטער-מעשה

דער פראסט האט די זון מיט א שלייער פארהאנגען,
און האט אין איר ארט גאר א שפין אויפגעהאנגען —
א גרויסע, א גרויע, א רונדיקע שפין,
מיט פיסלעך גאר לאנגע, מיט פיסלעך גאר דין.

און ווי גאר די שפין הייבט אן שפינוועבס צו וועבן,
איז הייבן אין הימל אן וואלקנדלעך שוועבן,
און ווינטעלעך — שמיפערלעך — בלאזן גאר קאלט,
צעלאזט זיך א שניי א געדיכטער און פאלט.

און קוקסטו אויף שנייעלעך, זעסטו ווי זיי שוועבן,
דערזעסטו ווי שפין מיט די פיסלעך טוט וועבן.
זי וועבט און זי שפינט פון איר שפינוועבס פון ווייסע
פאר גרויסע א ווינטער; פאר קינדער — א מעשה.

כישוף-טאנץ

זומער-צויבער-נאכט!
רונד ארום א ראָד
טאנצן מכשפות אכט
ווילד א קארטאָהאָד —
האָ!

טאנצן זיי אהין —
האָ!

טאנצן זיי אהער —
האָ!

דרייען זיי זיך אין א ראָד
ווילד א קארטאָהאָד —
האָ!

כישוף-שמאק מיט זיי,
אין א צויבער-ראד,
כישופנדיק מאנצן זיי
וויילד א קארטהאד —
הא!

כישופן אהין —
הא!

כישופן אהער —
הא!
קומט ארויס א כישוף-רויך,
מראנט זיי אין דער הויך —
הא!

איבער קוימענס הויך,
שוועבן אין א ראד,
מאנצן אינעם וואלקן רויך
וויילד א קארטהאד —
הא!

שוועבן זיי אהין —
הא!

שוועבן זיי אהער —
הא!
שוועבט אין וואלקן רויך א ראד
וויילד א קארטהאד —
הא!

טאראנטא, פריילינג, 1918

מיין לערער י. ל. פרץ

יעדן אונט, צו מיין שרייב-טיש,
כ'קום מיט דרך ארץ,
ווייל פון וואנט אראפ, צום שרייב-טיש,
קוקט יצחק לייבוש פריץ.

„גומן אונט“, כ'הער אים זאגן,
און איך זע זיין קאפ זיך נייגן;
און א פלעמל, היימיש-ווארעם,
לויכט אים פון די אויגן;

און דער שמייכל אויף זיין פנים
רעדט:

„צו וואס זיך קלייבן? ...
מאך זיך היימיש... מאך זיך היימיש!
נעם דיין פען און זען זיך שרייבן!“

ליגט מיין פען און ווארט
כ'זאל א ליד אנשרייבן ;
און דאס ליד פארשפארט
וויל אין הארץ ניט בלייבן.

א ליד פאר קינד-און-קייט
מיט ווונדער פון פארצייטן
בעט זיך :
„ווארט איז גרייט
אין וויזע זיך צו ביימן“.

פיכערט גיך מיין האנט,
ווארפט אן שורות ענגע, —
קוקט זיין בילד פון וואנט
ברוגזלעך... און שטרענג...

און איך הער אים זאגן :
„האסט ווערטער ניט געקליבן!...
געוואלט געדאנק דעריאגן?...
זע, וואס'ט אנגעשריבן!...“

„ווערטער — דארפן זינגען
אין הארמאנישן געזאנג!
גראם — דארף כלוין קלינגען...
און געדאנק — דאס שענסט געזאנג!...“

*

פאלט מיר פען פון האנט, —
כ'קען ביים מיש ניט בלייבן...
שמייכלט ער זון וואנט :
„ברוגז? ...
זען זיך שרייבן!

„האסט אין הארץ געזאנג, —
זינג עם אויס פאר קינדער :
קינדער ליבן קלאנג ;
קינדער ליבן ווגנדער..."

„וויזיע איז צו רייך ? —
דארף מען קענען צאמען ;
אפילו ברויטסטן טייך
פירן ברעגן צו די ימען..."

נעם איך פען צוריק,
קוק אים אין די אויגן —
אזא מילדער בליק,
מיט א טרוים פארצויגן...

אין זיין טרוים א בילד :
קינדער אין א גארטן,
יום-טובדיק, פארשפילט,
זינגען, טאנצן דארטן ;

טאנצט מיט זיי דער בויס,
טאנצן מיט די בלומען,
און, ווי פון בלויזען רוים —
האזן ווייסע קומען

אָנגעטאָן גאַר שייַן,
אין קליידעלעך מיט שליפן,
און אויף פידעלעך קלייַן
שפילן זיי, און פייפן.

זעען קינדער וויל,
קומען צו באַזונדער,
און מיט אַפן מויל
שלינגען ווי דעם וונדער:

האַזן פידלען! האַזן פייפן!
און אויף פייקל פייקלען!
און דורך רויטע דייפן,
קוליען זיך און קייקלען!

ביז די נאַכט אַ בלויע,
קומט מיט ווייכע וויגן,
נעמט האַז, און בוים, און בלום,
און קינדערלעך פאַרוויגן...

וויגט זיך נאַכט אַ בלויע,
און לבנה — אַזאַ גרויסע!...
קינדערלעך פון היימען גרויע
חלומען אַ מעשה...

*

אין מיין חלום וואַכן,
כ'הער אַ כאַר פון קלאַנגען:
ווערטער, שמיל און זאַכט,
קומען מיט געזאַנגען;

פערזן פול מיט ווונדער!
שטעלן זיך אין רייען —
פרידיק שרייב איך זיי,
פערז נאך פערז באזונדער.

וואַרט — ווי קינד אין שפּיל,
מיט טראַפּן-פּייקל פּייקלמ; ;
ריטם — ווי פּייגל-טרייל,
פון די שורות זיך קייקלמ; ;

גראַם — ווי זידע שטיל,
מיט באַסאַוון קול,
באַמקעט צו צום שפּיל...
און, מיט אַ מאַל —

כאַר ווערט איינגעשטילט...
ווערטער — ניט געבליבן...
שפּיל איז אַפּגעשפּילט...
ליגט אַ ליד פאַרשריבן.

כ'הייב מיינע אויגן
מיט טיפּן דרך ארץ
אַרויף צו אים,
צו יצחק לייבוש פּרין,

כ'זע:

זיין בילד, ווי אַנגעכויגן,
קוקט אַראָפּ צו מיר אין ליד
און זאָגט, מיט פּלעמל אין די אויגן:
„קינדערלעך, פאַר אייך אַ ליד!“

וויגליד

אי-ליע, ליו-ליע, אי-ליע, ליו!
שלאפן וועט מיין קינדעניו.
שאַמנס גנבענען זיך שמיל,
הייבן פארבן אן א שפיל:
מיניען זיך, און טונקלען זיך,
וויגן אויף דער שויב זיך איין.
נעמט פון ווייטן מזרח-זוים
שפרייטן זיך דער בלויער טרוים.

אי-ליע, ליו-ליע, אי-ליע, ליו!
מאכן אויגעלעך האלב זיך צו —
וויגן הימלען זיך פארטראכט
אין א פורפור-בלויער נאכט.
און אויף ים, גאר ווייט און טיף,
שווימט צום ברעג א גאלדענע שיף;
שוועבט אויף שיף א בלויע פאן,
קומט דער שלאף פון שלאפנלאנד אן.

אי-ליע, ליו-ליע, אי-ליע, ליו!
מאכן אויגעלעך גאנץ זיך צו —
בלאנדזשען זונען שמיל און זאכט,
טוקן זיך אין בלויער נאכט.
און פון לייכטן וואַלקן-פוך
וועבט דער שלאף א כישוף-טוך,
וויגט זיך כישוף-טוך אין ווינט,
שוועבט אין חלום-לאנד מיין קינד.

מִיָּד הַקּוֹמְעַל יוֹד

ערשטע טריט

אליין, אליין, וועט מידעלע גיין!
קום צו מאמען, נחתל שיין!
שמעל א פיסעלע — איי, ווי שיין!
זעט, מיין קינדעלע גייט אליין!

ווארטן קינדער

ווארטן קינדער אין די מויערן,
קלאפן שמילע אין די מויערן:
„מאמע, מאמע, לאז אריין, —
מירן גומע קינדער זיין.“
אילן מאמעס, ס'זאל ניט דויערן,
מאכן מאמעס אויף די מויערן.
קומען קינדערלעך אריין, —
אלע, אלע גוט און פיין!
שענקען מאמעס זיי א ברכה:
„אויף לאנגע יאר!
אויף מזליקע יאר!
מיט געזונט און מיט הצלחה!“

א מאמע

דער הירש האט זיין הארן
וואס שיצט אים פון פינגט.

די בלוס האט איר דארן
וואס שיצט זי פון פריינד.

דאס קינד האט זיין מאמע,
זיין טייערע מאמע! —

זי פוצט אים,

זי צירט אים,

זי צערמלט און שיצט אים;

זי קליידט אים,

זי שפייזט אים,

זי לערנט און ווייזט אים

ווי גוט און ווי שיין

אין גאטס וועגן צו גיין.

אין וויגעלעך

שיפעלעך ווי מולטערלעך —
וויגן זיך אויף ימען.
קינדערלעך אין וויגעלעך
וויינען נאך א מאמען.

אויגעלעך ווי טייכעלעך —
טרערעלעך פארשווענקטע;
הערצעלעך ווי פייגעלעך
פלאטערן פארבענקטע.

וויינט ניט, וויינט ניט, קינדערלעך!
באלד קומט אייער מאמע;
זי ברענגט זיסע צוקערלעך,
זי וועט ניט פארזאמען.

אַ טענצעלע

(אין פאלקס־טאָן)

עס, מיין מיידעלע, שוין און פוין,
וועסטו א גומע מיידל זיין.

שלאָף, מיין מיידעלע, שלאָף נאָר איין,
וועסטו וואַקסן שוין און פוין.

וואַקס, מיין מיידעלע, שוין און פוין,
וועסטו אַ שיינע כלה זיין

און מיט יונגעלע הויך און שוין
וועסטו צו דער חופּה גיין.

מין שוועסטערל

האָב איך מיר אַ שוועסטערל,
איז זי אזוי קליין!
מאָך איך צו איר: גו, גו, גו!
לאַכט זי אזוי שיין.

זי האָט שוין צוויי ציינדעלעך
און פלאַפּלט: פּאַ-פּאַ-פּאַפּ!
און זי זינגט אַ לידעלע:
טיאַפּ-טיאַ, טיאַפּ-טיאַ, טיאַפּ!

זי האָט רונדע הענטעלעך
פאַמישט זי: ליאַ, ליאַ, ליאַ!
זי גיט מיר אַ פינגערל:
ניאַ-ניאַ, ניאַ-ניאַ, ניאַ!

זי האָט קליינע פיסעלעך,
שטייט זי מיך מיט זיי.
ביזער איך זיך: ניו, ניו, ניו!
מאַכט זי אַ געשריי.

לייג איך זי אין וויגעלע,
זינג איר: ליו, ליו, ליו!
מאַכט זי צו די אויגעלעך
און שלאַפּט איין אין רו.

ניו-יאַרק, 1917

וויגליד

שוין הילט זיך וועלט אין רו,
שלאַף, מיין קינד, ליו-ליו,
ליו-או, ליו-או, ליו.

שטיל-ל-ל. אַ רויטע לאַם
שווימט אויף שלעפעריקן ים —
ליו-או, ליו-או, ליו.

שטיל-ל-ל. אַ בלויע טויב
גאלדן אויג מאַכט צו —
ליו-או, ליו-או, ליו.

גאלדנע עראַפלאַנען —
סטאָדע גאלדן שאַף,
שוועבט אין בלוי פון דאָנען
צו דעם לאַנד פון שלאַף.

נאַכטיק-בלויע באַנען
ברומען — טרו, טרו, טרו-טרו!
ס'פאַרן אלע באַנען
צו דעם לאַנד פון רו.

גרינע פעלדער פירן
צו דעם רויטן הויז,
פון די בלויע טירן
חלום קומט אַרויס

אנגעטאן אין פוירפל
און אין פיאָלעט,
זונגאלד איז זיין פנים,
רויט — זיין שמיוועלעט.

גיט אויף שפיצן פינגער
איבער גרינעם דיל,
וויגט אין שלאָף די קינדער,
זינגט אַ מעשהלע שמיל:

„נאָר איין טראָט פון דאָנען
ליגט אַ בלומען-טאָל,
זיינען דאָרט פאַראַנען
העזעלעך אָן צאל“;

העזעלעך מיט נעזלעך
רויט ווי פאַמעראַנצן,
און פוך-זוייסע ציגעלעך
שפּרינגען דאָרט און טאַנצן.

זיינען אלע העזעלעך
טיף אין וואַלד אַנטלאָפּן;
זיינען אלע ציגעלעך
לאַנג שוין איינגעשלאָפּן.

וויגן מאַמעס וויגעלעך,
זינגען שמילע צו:
שלאָף, מיין קינד, ליו-ליו,
ליו-או, ליו-או, ליו“.

אַפּריל, 1968

ווען קינדערלעך טראכטן

ווען קינדערלעך טראכטן וועגן ווייסע וואַלקנדרלעך,
זעען זיי אַ הויכן, אַ ווייכן, אַ בלויען דעם הימל.
און ווען קינדערלעך טראכטן ווייטער
און ווייטער וועגן ווייסע וואַלקנדרלעך,
לאָזן זיך ווייסע וואַלקנדרלעך אין בלויער הויך אַריין
און זאָגן צו קינדערלעך :
— איר ווילט אויך שווימען צום ווייטן ווונדערלאַנד ? —
אַט קומען ווייסע וואַלקן-שעפּסעלעך,
זעצט זיך אויף
און שוועבט מיט אונדז !
זעצן זיך קינדערלעך אויף די ווייסע וואַלקן-שעפּסעלעך
און שוועבן אין דעם הויכן און ווייכן און ווייטן בלוי אַוועק.

*

ווען קינדערלעך טראכטן וועגן ווייסע זעגל-שיפּן,
זעען זיי אַ ווייטן, אַ שטילן, אַ בלויען דעם ים.
און ווען קינדערלעך טראכטן ווייטער
און ווייטער וועגן ווייסע זעגל-שיפּן,
וויגן זיך די ווייסע זעגל-שיפּן אויף בלויע וועלן
און זאָגן צו קינדערלעך :
— איר ווילט אויך שווימען צום ווייטן ווונדערלאַנד ? —
אַט קומען ווייסע שוואַנען,
זעצט זיך אויף
און שווימט מיט אונדז !
זעצן זיך קינדערלעך אויף די ווייסע שוואַנען
און וויגן זיך אויף בלויע וועלן
ביז אין ווייטן, ווייטן ווונדערלאַנד אַוועק.

*

און, ווען קינדערלעך טראכטן וועגן גארנישט-מיט-גארנישט-
ניט,

סתם אין דער וועלט אריין, —
זינגען פייגעלעך אין די אויערן,
און פלאטערלעך פליען פאר די אויגן,
און בלימעלעך וויגן זיך און ווינקען,
און ווינטעלעך שעפטשען שמיל:
— קינדערלעך ווילן אין הלום-לאַנד גיין?
אַט וועבן מיר פון זונשטראַלן וויגעלעך אויס, —
אַ וויגעלעך לויט יעדנס באַגער...
לייגן זיך קינדערלעך אין די וויגן אַריין,
וויגן זיך שטראַליקע וויגעלעך אין רוים,
זיי זונקע זעגל-שיפעלעך אין בלויען רוים,
ביז זיי קומען צום ווייטן, צום ליכטיקן הלום-לאַנד אָן.

אין גאס

הייזער, הייזער,
הויך און שמאל;
ליגן גאסן
ווי אין טאל.

פענצטער, פענצטער,
גאר אן צאל —
קוקן אלע
מיט א טאל.

קוקן אלע
גלייך אויף מיר,
ווען איך גיי גאר
אויף שפאציר.

רעדער

אין די גאסן, ראלן, ראלן
היין און הער, מיט א זשום,
לויפן, יאגן קוקן זיך אויף
רעדער שווער. מיר ניט אום.

רוישן, רעשן ווען אלע רעדער
פארביי מיר — בלייבן שטיין,
רעדער, רעדער, גיי איך אריבער
אן א שיר (שיעור)! די גאס אליין.

שטריקל וויקל

וויקל, וויקל,
וואָרף זיך שטריקל,
וואָרף זיך שטריקל
אויף און אָפּ.

ריידל, הריידל,
שפּרינגט מיין מיידל,
שפּרינגט מיין מיידל
האַפּ, האַפּ, האַפּ!

שפּרינגען, שפּרינגט זי
דריי מאָל דריי;
נאָך דעם שפּרינגט זי
פון דאָס ניי.

לאַמיר אויסציילן

פיר פים
האַט אַ קו.
וויפל האַבן
איך און דו?
איך האָב צוויי,
דו האַסט צוויי, —
צוויי און צוויי איז פיר.
צייל איך אָפּ פון איינס ביז פיר,
אויסגעפאַלן איז אויף דיר.
ביסמו איצמער פריי.
צייל איך פון דאָס ניי.

אין בלענדעניש

קלימפערן, קלאמפערן, קלאפן!
וועמען מען כאפן?

דעם וואָס גייט ניט;
דעם וואָס שטייט ניט;
דעם וואָס דרייט זיך ווי אַ מיל
שמיל, שמיל, שמיל.
קלימפערן, קלאמפערן, קלאפן —
יענעם מען כאפן.

*

וואַריאַנטן

(1)

דעם וואָס אויף איין פיסל
שפרינגט און זינגט אַ ביסל.

(2)

דעם וואָס שפרינגט אין גראַז
ווי אַ בלינדער האַז.

*

ווי אַזוי צו שפילן (רולס): מען טאַר ניט שטיין, מען טאַר ניט
גיין אַדער לויפן פון דעם „בלינדן“. מען מעג זיך
אָוועקדרייען, אַדער אָוועקשפרינגען אויף איין פוס
פון דעם „בלינדן“.

דער לעצטער וואַריאַנט איז פאַר גאָר קליינע קינד-
דער. כדי זיי זאָלן זיך ניט וויי טאָן, אַדער פאַלן,
קריכט מען אויף אַלע פיר, אַדער מען שפרינגט ווי
די האַזן — אויף אַלע פיר.

צו דער הויך

וואַלקנדלעך ווי שעפּסעלעך
אין די הימלען ציען;
פייגעלעך ווי פלאַמעלעך
אונטער הימלען פליען.

קינדערלעך אויף גרינעם גראַז,
מיט אויגעלעך פאַרחלומט,
קוקן צו די פייגעלעך
און זינגען צו זיי: שלום!

„שלום, פייגעלעך, שלום!
קומט צו מיר אין הלום!
אין מיין הלום פלי איך אויך
ווי אַ פויגל אין דער הויך!“

צו אַ טשאַטע פייגעלעך

(פון קינדער־לאַר)

חתונה-לייט, פון נאַענט און ווייט,
פון נעסטן ביי דער מיל!
פליט אייך צו דער חתונה
און טאַנצט דאָרט אַ קאַדרייל!

טאַנצט אַ פלימער, טאַנצט אַ פלאַמער
מיט דעם חתן-כלה;
ניט קיין מידע, ניט קיין זאַטע, —
קומט צוריק, איר אַלע!

מירן עסן אייך אַנגרייטן —
פאַר מוחותנים אַלע;
מירן ווייסן מיט פאַרשפּרייטן
מיט לעקעכלעך און חלה!

צו אַ פויגל

קומט אַ פויגל צו מיין פענצטער,
זינגט אַ ליד מיר ואוים.
זאָג איך: פויגל, ביסט דער שענסטער
גאַסט באַ מיר אין הויז!

כ'זועל דיר געבן פון דעם בעסטן!
קום אויף מאָרגן אויך;
האַסטו קינדער אין די נעסטן, —
ברענג דיין קליינזאָרג אויך.

איך ווייס: פייגל האָבן פליגל,
קענען פליען הויך.
איך האָב טרוימען, טרוימען-פליגל, —
איך קען פליען אויך.

צוויי פייגעלעך

זינגט אַ קליינע פייגעלע:
— צוויטשי, צוויטשי, צוויטשי!
איך בין שוין געקומען —
פריילינג אייך געבראַכט!

זינגט אַן אַנדער פייגעלע:
— קו-קו, קו-קו, קו-קו!
זומער איז געקומען
און האָט מיך געבראַכט!

צו אַ וואַלקן

וואַלקן, וואַלקן, שוויים אַוועק,
זאַלן קומען זומער-טעג!

שוויים אַוועק אין הימלען ווייט
און קום צוריק אין רעגן-צייט!

שוויים אַרום אויף ווייטע וועגן,
קום צוריק און ברענג אונדז רעגן!

רעגן ברענגט אונדז ברויט און ווייז,
וועסטו אַ גוטער גאַסט דאָ זיין!

שלוים

וואַקסט אַ בוים ביים פענצמער,
קוקט צו מיר אין תויו;
קוק איך דורך דעם פענצמער
צו דעם בוים אַרויס.

וויגט דער בוים אַ צווייגל,
זאַגט „שלום“ צו מיר;
זאַג איך: „שלום, צווייגל!
שלום, בוים, אויך דיר!“

צוויי הינטעלעך, צוויי שטיפערלעך

צוויי הינטעלעך, צוויי שטיפערלעך,
ווייס און ברוין געפלעקט,
האַבן אין אַ גרינעם שיסל
פישעלעך דערשמעקט.

שווימען אין דעם גרינעם שיסל
רויטינקע אַרום;
פינמלען מיט די אויגעלעך,
שווימען דאַרמין שטום.

דרייען זיך די הינטעלעך
רונד אַרום דעם שיסל,
וויילן זיי מיט פישעלעך
שפילן זיך אַביסל.

ס'איז אַ שפיל פאַר הינטעלעך,
פאַר פישעלעך — אַ שרעק.
וויילן רוימע פישעלעך
שווימען ווייט אַוועק.

יאָגן רוימע פישעלעך
רונד אין גרינעם שיסל.
האַוקען שטיפער-הינטעלעך.
— קומט שפילן זיך אַביסל!

אין אַ פּרילינג-טאָג

יונג איז דער פּרילינג,
זוניק דער דרויסן,
שמייכלט צו קינדער
דער גארטן דער גרויסער.

ברוין זיינען וועגן,
גריין איז דער גארטן.
פרייען זיך קינדער,
שפילן זיך דארטן.

לאזט מען אויף שטריקעלעך
פליען באלאנען, —
רויטע און געלע —
פארביקע זונען!

שטייען צוויי הינטלעך,
האווקען און בילן:
„קינדערלעך, קינדער,
נעמט אונדז אויך שפילן!“

ווייסן ניט קינדער
וואס הינטעלעך ווילן.
לויפן זיי, ראשן,
ווייטער זיך שפילן,

פליט אַ באלאן דארט
איינעמס אוועק,
לאזן זיך הינטלעך
באלד אין געיעג.

לויפן די הינטלעך,
יאגן זיך קינדער,
כאפן דאס שמריקל
ווייל יעדער באזונדער.

כאפן דאס שמריקל
קען דאך נישט קיינער.
הינטל איז פלינקער,
כאפט עס אין ציינער.

טראגן זיך הינטלעך,
לויפן אין צווייען.
יאגן זיך קינדער
מיט פרייד און געשרייען.

זיינען שוין הינטלעך
פריילעך אין גארטן,
יאגן מיט קינדער,
שמיפן שוין דארטן.

פּאַרט מיין שיף

ווייסע שיף, רויטער דאך,
רונדע פענצטער גאַר אַ סך.
קומט מיין שיף אַן צו אַ ברעג,
זיינען זוניק דאַרט די טעג.

שוואַרצער אַנקער ביי דער זייט, —
פּאַרט מיין שיף ווייט, ווייט, ווייט.
מענטשן — ברוין, פעלדער — גרוין,
וויל איך וויסן ווי איך בין.

געלער ברעג זעט זיך קוים,
כוואַליעס וויגן ווייסן שוים.
קומט אַ מענטש אַן פון דעם לאַנד,
זאָגט „שלום“ און גיט אַ האַנט.

הימל — בלוי, ים איז טיף,
שווימט זיך שטיל מיין ווייסע שיף.
זאָגט: „מיין קינד, דו זוכסט אַ היים?
ביסט געקומען שוין אַהיים!“

ישראל

שלום ליבער מאָרגן!

שמיכלט מאָרגן	איבער וועגן
מיר אַנטקעגן:	ברוין און גרין
— פרייד איך שפּרייט אויף	קעמלען גייען, —
אלע וועגן:	גליך-גליך! גליך-גליך!

טוי אויף גראַזן, —	וואַכן פעלדער
נעם זיך וואַשן;	פון געקלאַנג;
פרוכט אויף ביימער	רופן פייגל
נעם זיך נאַשן;	מיט געזאַנג:

גרינע לאַנקעס, —	„ס'איז פרימאָרגן!
מאַנץ און שפּרינג;	שטייט אויף, קינדער!
ברייטע וועגן, —	ס'איז דער מאָרגן
מאַרש און זינג;	פול מיט ווונדער!“

בלויע הימלען, —	כ'עפן אויגן, —
קוק און הלום;	ליכט און שמראַלן
ווייסע וואַלקנס, —	מיר אין פנים
זאַג זיי: — שלום!	פינקלען, פאלן.

כ'ברענג אַ מאַג מיט	זאַג איך: „שלום,
ווינטל קילן,	ליבער מאָרגן!
פול מיט אַרבּעט	האַסט געבראַכט מיר
און מיט שפּילן.	פרייד צו טראַגן“

ישראל

אין פריילאנד

העי, העי! איך טו וואָס איך וויל!
זינג איך מיר אַ לידל שטיל:
לידל-דידל-די!
לידל-דידל-די!

העי, העי! דו טוסט וואָס דו ווילסט!
נעמסטו פידל און דו שפילסט:
פידל-דידל-די!
פידל-דידל-די!

העי, העי! ער טוט וואָס ער וויל!
פייפט ער ווי סע פייפט אַ גריל:
פיו-פיו-פייפל-פיו!
פיו-פיו-פייפל-פיו!

העי, העי! זי טוט וואָס זי וויל!
פייקלט זי אויף פייקל שטיל:
פייקל-דייקל-די!
פייקל-דייקל-די!

זינג איך מיר מיין לידעלע:
לידל-דידל-די!
שפילסטו אויף דיין פידעלע:
פידל-דידל-די!
פייפט ער אויף זיין פייפעלע:
פיו-פיו-פייפל-פיו!
פייקלט זי אויף פייקעלע:
פייקל-דייקל-די!
פייקל-דייקל-די!

אז איך, און דו, און ער, און זי — וויל,
ווערט אַ שיינע שפּיל...

ישראל

א מאַרש

איינס און איינס איז צוויי!
גיי אין גלייכער ריי!
ווייז ווי שיין
קינדער קליין
קענען גיין.

צוויי און צוויי איז פיר!
זינג צוגלייך מיט מיר:
יונגט-גאנג
קלינגט מיט קלאנג
פון געזאנג!

איינס און צוויי איז דריי!
זינג אַ ליד אַ גיי:
לאַנד איז יונג!
מראַט איז גרינג!
מאַרש און זינג!

ישראל

זילבער-גלעקעלעך

דוין-דוין-דוין! און דוין-דוין-דוין!
קלינגען זילבער-גלעקעלעך.
דוין-דוין-דוין! און דוין-דוין-דוין!
— וואָס דערציילן גלעקעלעך?
— דוין-דוין-דוין! — פון ווייטן לאַנד
ברענגען מיר אין גלעקל-ראַנד,
קינדער-טרוימען גאַלדענע.
קינדער-טרוימען גאַלדענע.

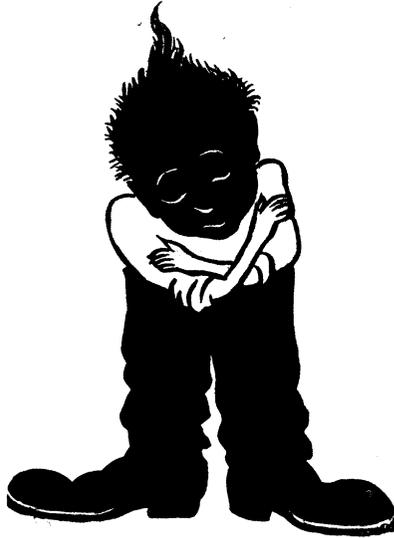
יאַנקעלע-באַנקעלע

יאַנקעלע-באַנקעלע,
גרויסער קאַפּ!
מיט שמיוואַלעם
מריפּ, מראַפּ, מראַפּ!

זיינען שמיוול
גרויס און שווער,
רידט זיך יאַנקל
ווי אַ בער.

איז ער מיר שוין,
קען ניט גיין —
בלייבט ער אין די
שטיוול שטיין.

וואס-זשע זאל דא
יאנקל מאן?
שרייבט ער גאר א
בריוול אן.

שרייבט ער דארטן
אינעם בריוול:
„קומט און העלפט מיר
פון די שטיוול“.

קומט דער מאמע
באלד צוגיין —
זעט ער אים אין
שטיוול שטיין.

קומט די מאמע
באלד צוגיין —
זעט זי אים אין
שטיוול שמיינ.

מאכט די מאמע:
„אוי, אוי, אוי!“
זאגט דער מאמע
„רעכט אזוי!“

בעטן יאנקלס
טרערן גרויס:
ווי-זשע קריכט מען
דא ארויס?!

נעמט דער מאמע
פאר אן אויער,
נעמט די מאמע
פאר אן אויער,

און מע נעמט זיך
ציען, שלעפן —
יאנקעלען פון
שטיוול שלעפן.

נו, נו, שלעפט מען
און מען שלעפט —
יאנקל איז ווי
צוגעקלעפט.

מאכט דער מאמע
און ער לאכט:
„בלייבסט דא, יאנקל,
איבער נאכט.“

שווייגט די מאמע
און זי טראכט :
אין די שטיוול
איבער נאכט ?

איבער נאכט און
נאך אליין — —
וויי, ער וועט פון
שרעק אויסגיין !

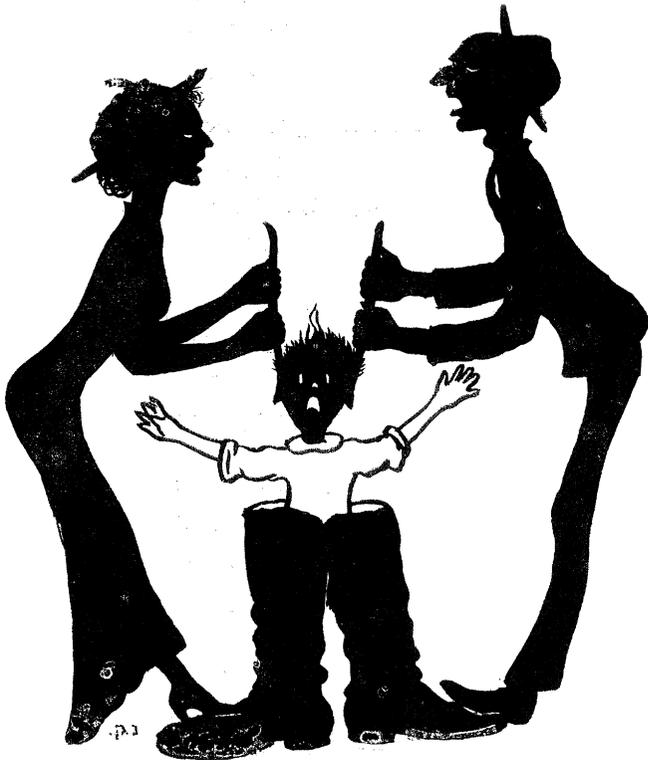
וואס-זשע זאל דא
יאנקל מאן ?
ס'טרויסלט יאנקלען
צאן אן צאן.

קען ניט מאמע
שווייגן מער.
זאגט זי : „מאמע,
קום אהער !

קום אהער און
נעם זיך, צי !
זשאלעווע נאך
ניט קיין מי !”

נעמט דער מאמע
פאר אן אויער,
נעמט די מאמע
פאר אן אויער,

און מע נעמט זיך
ווידער שלעפן — —
יאנקלען פון
שטיוול שלעפן.

שלעפ אהין און
שלעפ אהער —
יאנקל טוט זיך
ניט קיין קער.

שלעפט מען ווידער
און מען צימ,
ביז — יאנקעלע פון
שטיוול פלימ.

פון די שטיוול
שוין ארויס,
איז די פרייד דאך
זייער גרויס,

מראכט מען ניט וואס
איז געווען,
זעט מען ניט וואס
איז געשען,

מאמע-מאמע
נעמען יאנקלען —
מארש אהיים מיט
אונדזער באנקלען.

מיינט איר דאך אז
שוין, אן עק!
יאנקל-באנקל
איז אוועק

און דאס אלץ
איז געווען,
און מער גארנישט
איז געשען?

זאג איר, קינדער,
איך א סוד, —
מעג עס זיין דא
פאר גאנץ בראד —

אז די מעשה
שטייט אין קאן
אויב איר הייב ניט
אט דא אן.

הערט-זשע וואָס איז
נאָך געווען,
און וואָס ווייטער
איז געשען:

יאַנקלען האָט מען
דאָך געשלעפּט,
פאַר די אויערן
געשלעפּט — —

מ'מען געצויגן
און געצויגן
און — די אויערן
אויסגעצויגן.

אויסגעצויגן
לאַנג — ביז דרערד!
פונקט ווי באַ אַן
איזל-פערד.

נו, נו, טוט זיך
איצטער אָפּ!
יאַנקל האָט אַן
איזל-קאַפּ.

זעען קינדער
יאנקלען ווו,
זינגט מען אים א
לידל צו:

„יאנקעלע-באנקעלע,
איזל-קאפ!
מיט שמיוואליעם
טריפ, טראפ, טראפ!“

פּוֹד אֵיזֵנְטוֹ

מינע און נינע

מינע איז דריי און נינע איז פיר,
גייען זיי ביידע אויף אַ שפּאַציר.
באַגעגנט זיי מאַמע: „גוט מאַרגן, מיין פּאַר!“
ענטפּערן ביידע: „גוט מאַרגן, גוט יאָר!“
גייען זיי ווייטער, אַזש ביז דער כּריק
און קערן זיך נאַכדעם אום אויף צוריק.

דאָס בריוול

סאַרע-ריוול
שרייבט אַ בריוול
צו דער באַבע דאָבע:
מאַכט זי רעדעלעך אזוי,
און אַ חריידעלע — אזוי.
און מיט דער פען, גאַר דין,
זי מאַכט אַ פאַסיקל אַהין,
און אַ פאַסיקל אַהער,
און שוין, ניטאָ מער!
קיין פאַפיר איז ניט געבליבן —
אַלץ פאַרשריבן!
נעמט סאַרע-ריוול
לייענען דאָס בריוול
צו דער באַבע דאָבע:
— ליבע באַבע דאָבע,
ביסט אַ גוטע באַבע.
שוין אַ פולע יאַרן
ווי איך וויל דיר זאַגן
אַז איך האָב דיר ליב.
טאָ קום אַהער צו פאַרן,
וְעַל איך דיר קענען זאַגן
ווי איך האָב דיר ליב.
אַט דאָס איז גאַר מיין בריוול.
פון מיר,
סאַרע-ריוול.

אין מוזיק-קרייז

באנע שפילט אויף פיאנע —
קלינגען טענער, קלינגען.

מירל שפילט אויף פידל —
זינגען סטרונעס, זינגען.

און באדאנע
זינגט א לידל —

קלינגט די פיאנע,
זינגט די פידל.

און זינגט די פיאנע,
זינגט די פידל.

מאַלן מיר אַ מייסע

אויף פאפיר אויף ווייסע
מאַלן מיר אַ מייסע:

מאַלן מיר אַ שמיבעלע
ווי אַ קליינמשיק ריבעלע.

און די ווענטלעך — קרומינקע,
און די פענצטער — שטומינקע.

און אַ דאָך — אוי, — לאַך נאָך לאַך!
ארום קוימען — גרינע מאַך.

ווינען אין דעם הייזעלע
מענטשן, און אַ מייזעלע.

מאַלן מיר איצטער ווייטער:

צוערשט, אַ קרומען לייטער,
שטייט ער
איינגעבויגן

ווי אַן אלטישקער, מיט דארער האַנט,
אַנגעלענט אַן וואַנט.

און דערנאָך, אַ שטאַל,
וואָס גיט שיר אַ פאַל.

ליגט אין שטאַל אַ רינד
הילפלאַז ווי אַ קינד.

און אין שמיבעלע דאָס קינד
ליגט און שטומט ווי רינד.

גייט א פרוי אין מארק
און זי זאגט זיך שטארק:
ווי נעמט מען ברויט פארן קינד?
ווי נעמט מען היי פאר דינד?

און דאס איז דער סוף פון א מייסע
אויסגעמאלט
אויף פאפיר אויף ווייסן.

אין ביבליאָטעק

שטייען לאנגע בענק און טישן,
זיצן קינדער שמיל און שוין.
אויף די ווענט דארט הענגען בילדער,
אלץ איז דארטן ציכטיק, ריין.

און אויף פאליצעס די ביכער
אויסגעשמעלט ארום די ווענט.
וויל מען לייענען די ביכער,
מוז מען האבן ריינע הענט.

לייען־זאל

זיצט שלום פארחלומט
און לייענט א מעשה
פון ווינטער מיט וועלדער מיט ווייסע.

פארטיפט זיצט אויך מיכל
און לייענט א ביכל
פון מיידל מיט גאלדענעם שיכל.

נעמט טילע-די-שמילע
און צעזינגט זיך אַ לידל —
„קום, שפיל מיר, רעב בער, אויף דיין פידל!“

„אויס חלום!“ מאַכט שלום:
„אויס מעשה
פון ווינטער מיט וועלדער מיט ווייסע!“

„אויס מיידל מיט גאַלדענעם שיכל!“
מאַכט מיכל
און מאַכט צו דאָס ביכל.

און טילע-די-שמילע —
זי זינגט נאָך דאָס לידל:
„קום, שפיל מיר, רעב בער, אויף דיין פידל!“

פּויערל, פּויערל!

פּויערל, פּויערל, פּויערל קליין!
לאַז זיך גלייך צום שמידער גיין!

מאַכט דער שמיד דאָך פילע זאַכן,
וועט ער דיר אַן אַקער מאַכן.

וועלן אַקער שלעפּן פּערד
און צעאַקערן די ערד.

וועט די ערד דיר געבן ברויט,
וועט אין שטוב גיט זיין קיין גויט.

פירן פורן

פירן פורן פיל
קארן צו דער מיל.

מאלן מילן מעל
פאר די בעקער שנעל.

באקן בעקער ברויט —
גליען באקן רויט.

פיערלייט

לינג-א-לינג! לינג-א-לונג!
מיט א פיף און מיט א קלונג.
שמעלט זיך אלע אן דער זייט!
ס'קומען בראווע פיערלייט!

מיט די פאמפעס און מיט העק.
און מיט ליימערס — לאנג א שרעק!
קומען זיי אויף וואגן רויט,
פיער לעשן זיינען גרויט.

פון א פענצטער שפארט א רויך,
שמעלט מען באַלד א לייטער הויך.
קריכן פיערלייט אין הויז,
און זיי לעשן פיער אויס.

די פארוואנדלונג

ניסעלע קרום-פיסעלע

די פארוואנדלונג

ס'איז ניסעלע קרום-פיסעלע

גאר א יונג א מאכער!

קען ניסעלע קרום-פיסעלע

מאכן שיינע זאכן.

די פארוואנדלונג

מאכט ניסעלע קרום-פיסעלע

אזא מיש א קליינעם,

צום טישעלע מאכט ניסעלע

אזא שטול א שיינעם.

די פארוואנדלונג

און אויך פון דראט קען ניסעלע

מאכן פילע זאכן,

זייל ניסעלע קרום-פיסעלע

איז א יונג א מאכער!

די פארוואנדלונג

ער בויט א וואגן, מאכט א שפאן,

שניצט אויס פערד א פאר;

ער דרייט פון דראט א לאנגע באן —

שטייג אריין און פאר!

די פארוואנדלונג

אזוי שטייט ניסל גאנצע מעג

און ער מייסטערט מונטער;

ער קלאפט מיט האמער, זעגט מיט זעג

און ער זינגט זיך אונטער.

די פארוואנדלונג

א שניידער-ליד

העי, העי, העי!
רעדל מו א דריי!
מיט דער האנט און מיטן פוס
רעדל מו א דריי!

העי, העי, העי!
רעדל דריי און ניי!
מיט דער האנט און מיטן פוס
רעדל דריי און ניי!

ניי, ניי, ניי!
נאָדל שמעפ און ניי!
ס'וואַרטן קינדערלעך אויף ברויט,
נאָדל שמעפ און ניי!

דער פריילעכער שוסטער

נתן דער שוסטער זיצט און נייט —
אַט אַזוי און אַט אַזוי!
דער שוסטער-יונג אַ דראַמווע דרייט —
אַט אַזוי און אַט אַזוי!

זינגט דער שוסטער פריילעך, מונמער:
טיי-ים טיים-טידל-דאָם!

טיי-ים טיים-טידל-דאָם!
העלפט דער שוסטער-יונג אים אונמער:
טיים, טידל-דאָם! טיים, טידל-דאָם!

דער עראָפלאַן

כ'האָב געזען אַן עראָפלאַן
פליען אין דער הויך —
ווי אַ פויגל האָט געקרייזט ער
אין די הימלען הויך.

און דערנאָכדעם, ווי אַ פינמל
אין דער בלויער הויך
האָט געשוועבט ער, און פאַרשווינדן,
ווי ס'פאַרשווינדט אַ רויך.

אין אַ סאַבוועי־סטאַנציע

אין טונעלן לויפן באַנען,
יאַגן הין און הער.
און די רעלסן רוישן
אונטער רעדער שווער.

די וואַגאָנעס ליכטיק
יאַגן דורך געשווינד,
טאַנצט זיי נאָך אַ צייטונג
אינעם ווירבלווינט.

צו אַן עראַפלאַן

עראַפלאַן, עראַפלאַן
פון דער הויך!
קום אראַפ
און נעם מיך אויך.

נעם מיך אויך
אויף פליגלען ברייט.
פליען בין איד
שטענדיק גרייט.

שטענדיק גרייט
צו פליען הויך —
עראַפלאַן, עראַפלאַן!
נעם מיך אויך!

מאַרשליד

איינס, צוויי, דריי, פיר!
בראָווע קינדער זיינען מיר!
אַם אַזוי, אין גלייכער ריי
גייען מיר אַ מייל און צוויי!

איינס, צוויי! איינס, צוויי!
ווי סאַלדאַמן, ריי נאָך ריי!
באַרג-אַרויף און באַרג-אַראָפּ —
בראָווע, שטאַלצע, הויך דעם קאַפּ!

מאַרש, מאַרש, ניט געמראַכט!
אונדז דער וועג אַנטקעגן לאַכט!
און אַ ביימל ביי דער זייט
שמיכלט: — „שלום, בראָווע לייט!“

זינגט, זינגט אונדזער ליד,
ווי מיר ווערן קיין מאַל מיד;
זאַל דורך וואַלד און זאַל דורך טאַל
הילכן פריילעך אונדזער קול!

איינס, צוויי, דריי, פיר!
בראָווע קינדער זיינען מיר!
אַם אַזוי אין גלייכער ריי
גייען מיר אַ מייל און צוויי!

בויבעריק, 1924

דאָס ליד פון דעם וואַלד־העקער

(אין פאַלקס־טאָן)

אויפן אַקסל — שאַרפע האַק;
אויפן פלייצע — ברויט אין זאַק;
לאָזט זיך האַלץ־העקער אין וועג,
צו דעם ווייטן וואַלד אַוועק.

קומט ער אָן אין טיפן וואַלד,
נעמט זיך צו זיין אַרבעט באַלד,
האַקט די ביימער — הוק! הוק! און האַק!
און ער זינגט אַ ליד צום טאַקט:

* * *

אוי, העקעלע, מיין העקעלע!
די נויט איז זייער גרויס!
גי, העקעלע, אין וועלדעלע
און האַק מיר ביימער אויס.
הוק, האַק! הוק, האַק!

גיט העקעלע אין וועלדעלע
און טוק! און הוק! און האַק!
האַקט ביימעלע נאָך ביימעלע,
און ביימער גרויס און שטאַרק.
הוק, האַק! הוק, האַק!

ווערן ביימער אויסגעהאַקט,
וואַקסט די פרייד גאָר גרויס:
ס'האַט מיין טייער העקעלע
פאַרטריבן נויט פון הויז.
הוק, האַק! הוק, האַק!

זינג איך צו מיין העקעלע:
טוק! און הוק! און האַק!
זיין זאַלסטו מיר, העקעלע,
שמענדיק שאַרף און שטאַרק!
הוק, האַק! הוק, האַק!

וויגליד

שלאף, מיין קינד, ליו-ליו!
רו אויך דו, אויך דו...

אויף די גרינע לאנען
שפרייט זיך שאַמן אויס;
ס'פליען עראַפלאַנען
הויך איבער דיין הויז.

שלאף, מיין קינד, ליו-ליו!
רו אויך דו, אויך דו...

ערגעץ, ווייט פון דאַנען,
שמיל די נאַכט פאַלט צו;
דאָ, אין וועג די באַנען
פייפן: טרו, טרו, טרו!

שלאף, מיין קינד, ליו-ליו!
רו אויך דו, אויך דו...

ווען פאַבריק וועט ברומען,
הימל וועט זיין רוימ,
וועט דיין מאַמע קומען,
ברענגען האַניק-ברויט.

שלאף, מיין קינד, ליו-ליו!
רו אויך דו, אויך דו...

דער זיידע און דאָס אייניקל

(סצענע)

זיידעניו טייערער, זיידעניו ליבינקער!
פארוואָס איז דיין האַנט מיט מאַזאַלעס באַצויגן,
מיט אַדערן בלויע — ווי שמריק אַנגעצויגן?

— קינדעניו האַרציקער, קינדעניו גומינקער!
פון דלאַמע, און האַמער, און שפיצהאָק, און שער,
פון זעג, און פון אַלערליי אַרבעטסגעווער
איז מײן האַנט מיט מאַזאַלעס באַצויגן.

זיידעניו טייערער, זיידעניו ליבינקער!
פארוואָס איז דער רוקן אזוי דיר געבויגן —
אַמ, ווי דו וואַלסט צו דער ערד זיך געצויגן?

— קינדעניו האַרציקער, קינדעניו גומינקער!
פון שלעפּן אַ משא וואָס דריקט ביזן טויט,
פון שלעפּן אַ לעבן דורך צרות, דורך טויט —
איז מײן רוקן געוואָרן געבויגן.

זיידעניו טייערער, זיידעניו ליבינקער!
פארוואָס זיינען בלינד דיר געוואָרן די אויגן,
בלינד — ווי מיט קאַרע מיט גראַער פאַרצויגן?

— קינדעניו האַרציקער, קינדעניו גומינקער!
פון זוכן אַ וועג צו פאַרמיידן די לייד,
פון זוכן אין לעבן אַ טראַפעלע פרייד —
זיינען בלינד מיר געוואָרן די אויגן.

זיידעניו טייערער, זיידעניו ליבינקער!
פארוואס איז אין קנייטשן דיין פנים באהאלטן —
אזוי ווי די קנייטשן אין פארמעט אין אלטן?

— קינדעניו הארציקער, קינדעניו גומינקער!
ביסט דאך א קלוגער, וועל איך דיר דערקלערן:
איבער מיין פנים, דורך יארן און יארן,
איז דאס לעבן ווי א וואגן א שווערער געפארן;
האבן די רעדער געדריקט און געריבן,
זיינען דארט שפורן גאר טיפע פארבליבן —
דאס זיינען די קנייטשן אין פנים אין אלטן.

זיידעניו טייערער, זיידעניו ליבינקער!
אוי, איז דיין לעבן א שווערער געווען, —
צי מוז אזוי שמענדיק מיט מענטשן געשען?

— קינדעניו הארציקער, קינדעניו גומינקער!
עס מוז ניט מיט מענטשן אזוי שמענדיק געשען!
גאט האט באשאפן די וועלט פאר אלעמען גלייך,
אבער מענטשיש הארץ איז פארדארבן געווען,
האט דער מענטש זי צעטיילט אויף ארעס און רייד,
אבער, עס וועט ניט מיט מענטשן אזוי שמענדיק געשען! ...

דער מאַנדאַרין און די זינגערס
(א מעשה לע)

דזיס-בערע-זין
און האַטש-קא-צין —
צוויי היימלאַזע זין
פון ווייטן קירין.

האַבן קיין טאַטן,
האַבן קיין מאַמען,
האַט זיי דער עלנט
געבונדן צוזאַמען.

איז זייער קלייד
פון זאַק-שטאַף גענויט,
און זייער שוץ —
א שמאַטע פאַרדרייט.

און בירושה
איז הונגער פאַרבליבן,
האַט זיי דער הונגער
דורך גאַסן געטריבן.

האַט זיי דער הונגער
צו בעטלען גענויט —
צו זינגען אין גאַסן
פאַר אַ שטיקעלע ברויט,

פאַר אַ ביסעלע גרינס,
אַ ביסעלע רייז,
און לעבן אין גריבער
אַזוי ווי די מייז.

*

האַט דוים-בערע-זיין
פינגער גאַר דין,
שפילט דוים-בערע-זיין
גיטאַר-טאַמבורין.

שפילט ער : דואַם-דוים !
דואַם-דוים און דוים-דואַם !
פויקט טאַמבורין :
משאַם-משים און משים-משאַם !

און האַט-שי-קאַ-צין
האַט אַ צינגל אַזאַ, —
זינגט האַט-שי-קאַ-צין :
טאַ-טום-באַ-לאַ-באַ !
*

אין גאַסן גאַר שמאַל,
אין גאַסן גאַר ענג,
ווי ס'גייט אָן אַ האַנדל
און וואַנדל-געדרענג ;

ווי ס'איילן זיך מענטשן
נאָך קויף און פאַרקויף,
און ס'ראַלן דאַרט ריקשאַס
אין גיכן געלויף —

דאַרט זיצט מאַנדאַרין
אין טיי-הויז אליין ;
זיצט דאַרט און עסט
און זופט זיך זיין וויין.

דערהערט מאַנדאַרין, —
משאַם-משים און משים-משאַם !
דערהערט מאַנדאַרין, —
דואַם-דוים און דוים-דואַם !

און הערמט ווי עס קלינגט
א לידל אזא :
„טום-בא-לא! טום-בא-לא!
טום-בא-לא-בא!

„טום-בא-לא-בא,
העלפט אונדז אין נויט!
טום-בא-לא, טום-בא-לא,
שענקט אונדז אויף ברויט!

„א שטיקעלע ברויט!
א ביסעלע רייז!
מיר לעבן א לעבן
אזוי ווי די מיין!“

דא לאכט מאנדארין:
„הא-הא! און הא, הא!
ס'איז פריילעך צו הערן
א לידל אזא!

„א לידל אזא
צום עסן מיר זינגען,
וועל איך מיין עסן
פארדייען פיל גרינגער.

„העי, זינגער, אהער!
(ער ווייזט זיי א יען)
„אט, זינגט מיר צום עסן
א לידעלעך צען!“

„און האב איך הנאה
פון זינגען ביים עסן,
וועל איך אייך, זינגער,
געוויס נישט פארגעסן!“

* * *
שפילט דזים-בערע-זין, —
דזאס-דזים און דזים-דזאס!
פויקט טאמבורין —
משאס-משים און משים-משאס!

און האטשי-קא-צין
זינגט לידל אזא:
„טום-בא-לא! טום-בא-לא!
טום-בא-לא-בא!
„טום-בא-לא-בא,
העלפט אונדז אין נויט!
טום-בא-לא, טום-בא-לא,
שענקט אונדז אויף ברויט!

„א שטיקעלע ברויט!
א ביסעלע רייז!
מיר לעבן א לעבן
אזוי ווי די מייז!“

* * *
זיי זינגען די זינגערס
„טא-טום-בא-לא-בא,
און ס'עסט מאנדארין
מיט חשק אזא!

ער עסט און ער טראכט:
„אך, גאט, דו ביסט גרויס!
דו האסט באשאפן
דעם מענטש און די מויז;
„און האסט מיט גרויס יושר
די וועלט איינגעשמעלט;
און האסט איינגעטיילט
אי הונגער, אי זעט;
;

„און האָסט אויסגעוויילט
מיט שכל, מיט זין, —
ווער זאל זיין בעמלער,
און ווער — מאַנדאַרין!
„איז דאָנק איך דיר, גאָט,
דיין חכמה איז גרויס!
דו האָסט באַשאַפן
דעם מענטש און די מויו...“

און ס'עסט מאַנדאַרין
מיט השק אַזאַ!
און ס'זינגען די זינגערס —
„טאָ-טום-כאַ-לאַ-כאַ!
„טום-כאַ-לאַ, טום-כאַ-לאַ,
העלפט אונדז אין נויט!
טום-כאַ-לאַ, טום-כאַ-לאַ,
שענקט אונדז אויף ברויט!...“

* * *

זיי זינגען די זינגערס
און טראַכטן:

„פאַרוואָס?
„פאַרוואָס זאל זיין הונגער?
„פאַרוואָס ... פאַרוואָס?
„פאַרוואָס זאל זיין בעמלער?
„פאַרוואָס מאַנדאַרין?
„איז דאָס דען גאָטס יושר?
„איז דאָס דען גאָטס דין:
„אוינער זאל רויבן
פון ברודער זיין ברויט,
אים צווינגען צו לעבן
אַ לעבן אין נויט? ...“

„און האנט וועלכע רויכט
איז איידל און דין, —
דער רויכער זיך קליידט
אין זייד און סאַטין

„און זיצט זיך אין טיי-הויז,
און זויפט דאַרט און פרעסט,
און מיר, די באַרויכטע, —
אָן אונדז גאַט פאַרגעסט...

„איז דאָס דען גאַטס יושר? ...
„איז דאָס דען גאַטס דין? ...
„פאַרוואָס זאַל זיין בעטלער!
„פאַרוואָס — מאַנדאַרין!“

און האַרץ פון די זינגערס
ווערט פול מיט פאַרדראָס
און שרייט אַ געשריי אויס:
„פאַרוואָס? !

און פאַרוואָס? !

„פאַרוואָס איז דער אַרעם?
„פאַרוואָס איז דער רייך?
„די וועלט איז באַשאַפן
פאַר אַלעמען גלייך!

צעטראַגט זיך געשריי
פון קירין ביז יאַנאַן:

„די וועלט איז באַשאַפן
פאַר אַלעמען גלייך!“

צעקלינגט זיך געשריי
פון קוואַנג-סי ביז אי-שאַן:

„די וועלט איז באשאפן
פאר אלעמען גלייך!“

דערהייבן זיך קעפ
פון גריבער ארויס, —
דער מענטש וואס געלעבט האט
ביו איצט ווי די מויז;

ווי ים פון טאנגקינג,
צעשטורעמט, צעברויזט,
לאזט זיך דאס פאלק
מיט בייליקן פויסט

און פאדערט, און דוגערט:

„אויס אַרעם!
אויס רייך!
די וועלט איז באשאפן
פאר אלעמען גלייך!...“

און וואס איז געוואָרן?
און וואס איז געשען? —
דאס פאלק האט א ווינדער
א גרויסן דערזען:

ניטא מער קיין „מויז“;
ניטא „מאנדארין“;
ניטא מער „גאטס יושר“;
ניטא מער „גאטס דין“.

א מענטש איז — מענטש איצט!
אלע זיינען גלייך!
ניטא מער קיין „ארעם“,
ניטא מער קיין „רייך“...

*

און דזיס-בערע-זיין
און האטשי-קא-צין
זינגען א ליד איצט
אי פריילעך, אי ניי:

„פון קירין ביז יאנאן,
פון קוואנג-סי ביז אין-שאן
לעבט איצט א פאלק
אי גליקלעך, אי פריי.“

*

געאגראפישע געמען:

קירין, — צפון-מזרח מאנטשוריע.
יאנאן, — דרום-פראווינץ, גרעניצט זיך מיט אינדיע.
אין-שאן, — (בערג פון) מערב מאנטשוריע, אויף גרעניץ מיט מאנגאליע.
קוואנג-סי, — ביים גאלף פון טאנקינג. דרום-כינעזישער ים.

איך און די מויז

איך האב בלויז איין שוך.
איך האב בלויז איין בוך.
שוך און בוך.
בוך און שוך.
זיך איך מיר אין הויז.

זיך איך מיר אין הויז,
זעגט אין דיל א מויז.
הויז און מויז.
מויז און הויז.
האב איך ניט קיין קעז.

האב איך ניט קיין קעז.
האב איך ניט קיין קאץ.
קעז און קאץ.
קאץ און קעז.
וואס זשעטו איך דא?

וואס זשעטו איך דא?
גוואלד, וואסטו איך דא!
דא ווי דארט.
דארט ווי דא.
קיין עצה איז ניטא.

קיין עצה איז ניטא.
בלויז א זאק איז דא.
ליג איך אויפן זאק
שטיל, שטיל, שטיל.
זעגט די מויז אין דיל.

די פאטשיילע

די מומע ביילע
האט געקויפט א נייע פאטשיילע.
קומען מיר, די גאנצע משפחה,
מיט ווארעמע ברכות,
און גייען שפאצירן מיט דער מומע ביילען
אויסגעפוצט אין איר נייער פאטשיילע.

גייען מיר ריי נאך ריי,
אינע נאך די אנדערע — אזוי:

הייע-טאלעלייקע און פרומע-די-שטומע,
גייען מיט דער מומען;

איטשע-קאפיטשע און זשאמע-די-ליאמע,
גייען מיט דער מאמען;

לייזער-דער-בייזער און זלאמע-די-גלאמע —
מיט זיי גייט מיט דער טאמע;

מילע-די-שמילע און דאבע-די-גראבע,
גייען מיט דער באבען;

בריינע-כ'האב-צו-דיר-א-מענה און רעב פריידע —
מיט זיי גייט מיט דער זיידע:

שפרינצע-ווי-בינצע און מיכל-דער-אויסגעדארטער-קיכל,
מראגן יעדער מיט א ביכל.

און אזוי
גייען מיר,
שמאלצע,
ריי נאך ריי,
מיט דער מומע ביילען,
אויסגעפוצט
„פאר גאט און פאר לייט“
אין איר נייער פאטשיילע.

דער בייגל

דאס געשען איז פארצייטן:
גימל איז אהיים געפארן
און געקויפט אין וועג א בייגל —
גאר א גרויסן, פרישן בייגל.
וועלן, וויל זי נעמען עסן,
וויל זי אבער ניט פארגעסן
ברענגען כאמש א שטיקל בייגל,
כאמש א ברעקל ברוינעס בייגל
פאר איר שוועסטער גאסע,
און איר שוועסטער סאסע.
וועט זי טאקע ניט פארגעסן!
אין באשלאסן: אז אויב עסן,
וועט זי ניט דעם בייגל עסן —
זי וועט נאר דאס לאך אויפעסן!
און אזוי איז דאס געווען.
און אזוי איז דאס געשען:
אויפגעגעסן לאך פון בייגל,
ערשט — ניטא דער בייגל.
דאכט זיך ניט פארלארן,
און דער בייגל — ניט געווארן.
האט זי אָנגעבלאָזן באַקן רויטע,
און אזוי איז גימל-שומה
ברוגנדיק אהיים געפארן.

משה'ל

משה'ל איז א בראווער יונג!
וויל ער, טוט ער אט א שפרונג —
האָפּ!

פון

אלע

טרעפּ

האָפּ!

איי, געפאלן! זיך צעשלאָגן!
משה'ל אַבער, וועט ניט קלאָגן:
„אוי, אוי, מאַמע, טוט וויי דער קאָפּ!“
וויל,

משה'ל איז א יונג א העלד!
האַט זיך משה'ל אויפגעשמעלט,
קראַצט פון ווייטיק זיך דעם קאָפּ...

ס'ווילט זיך וויינען... וועט ער וויינען?
ניין. ניט משה'ל — קינדער וויינען!
רינט א טרער אליין אראָפּ...

ווישט זיך משה'ל אָפּ די נאָז
און שפּרינגט ווידער ווי אַ האַז —

האָפּ!

האָפּ!

האָפּ!

האָפּ!

קליין און קלענער

קליין, און קלענער, קלענסטע, —
וועלכעס איז דאָס שענסטע?

גרויס, און גרעסער, גרעסטע, —
וועלכעס איז דאָס בעסטע?

כ'האַב אַ קליינע קו, —
קלענער פון אַ קאלב,
האַט זי מיר אַ קעלבל —
גרעסער פון אַ שוואַלב.

מוקעט די קו : מו!
מעקעט דאָס קעלבל : מע!
— מו, מו!
— מע, מע!
מעקעט דאָס קעלבל : מע!

האַב איך מיר אַ קאַץ, —
ס'קלענסטע זאַך אין הויז!
האַט זי מיר אַ קעצל —
גרויס ווי אַ מויז.

מיאָוקעט די קאַץ : מיאָוו!
מיוקעט דאָס קעצל : מיו!
— מיאָוו, מיאָוו!
— מיו, מיו!
מיוקעט דאָס קעצל : מיו!

מיידעלע, מיידעלע

(אין פאלקס־טאָן)

מיידעלע, מיידעלע, וווּ ביסטו געווען?
כ'בין געווען אין גארטן, — דאָרט בין איך געווען.

מיידעלע, מיידעלע, וואָסו דאָרט געזען?
כ'האָב געזען אַ רעטעכל, — דאָס האָב איך געזען.

מיידעלע, מיידעלע, וואָסו דערמיט געטאָן?
כ'האָב עם אויפגעגעסן, — דאָס האָב איך געטאָן.

מיידעלע, מיידעלע, וועסטו ניט קענען קושן!
קום נאָר, וועסטו זען ווי איך קען ניט קושן!

מיין ליבלינג

ניט ביים שוועד, און ניט ביים סקאָטער;
ניט ביים טערק, און ניט ביים טאָטער;
נאָר ביים שכן וואַלטער-וואַטערס
כ'האָב געזען מיין ליבלינג שיין.

יא! יא! יא!
כ'האָב געזען מיין ליבלינג שיין!

ניט קיין וואַלרום, ניט קיין אַטער,
ניט קיין קאַץ, און ניט קיין קאָטער;
כ'האָב ביים שכן וואַלטער-וואַטערס
נאָר געזען מיין קעצל קליין.

הא! הא! הא!
נאָר געזען מיין קעצל קליין!

בולבוליע מאַרש-ליד

(בולבוליע-זשאַבע)

כאַר : גרינגאַ, גרינגאַ, גרין, גרין, גרין!
גרינגאַ, גרינגאַ, גרין!

הערט נאַר! הערט נאַר! בול, בול, בול!
מענטשן זיצן אויף אַ שטול!
אַבער זשאַבע — קיר, קיר, קיר!
זיצט זיך גרינג אױף אַלע פיר!

כאַר : גרינגאַ, גרינגאַ, גרין, גרין, גרין!
גרינגאַ, גרינגאַ, גרין!

איבער גאַס, פון אַרט צו אַרט,
מענטשן גייען — טריט-אין-טראַט!
אַבער זשאַבע — גרינג און גרונג,
מוט אַ שפּרינג און מוט אַ שפּרונג!

כאַר : גרינגאַ, גרינגאַ, גרין, גרין, גרין!
גרינגאַ, גרינגאַ, גרין!

כי-כי! כי-כי! לאַכט און הערט:
מענטשן רייטן אויף אַ פּערד!
און ווען זשאַבע רייטן וויל,
רייט זי שטאַלץ אויף קראַקאַדיל!

כאַר : גרינגאַ, גרינגאַ, גרין, גרין, גרין!
גרינגאַ, גרינגאַ, גרין!

זיסעלע, זיסל! זוילסט נאָשן אַ ביסל?
 זע, וואָס איך שטעל דאָ צום טיש:
 לעקעך מיט האַניק, און צימעס אַ שיסל,
 שאַקאַלאַד מיט מילך און מיט ניס.

צופיל צעלאָזן איז זיסעלע-זיסל,
 רעדט זי צו להכעים, די מויד;
 דרייט זי מיט נעזל, און שופעט מיט פיסל —
 רעדט ווי אַ נאַרישע מויד!

„לעקעך מיט האַניק? — אויך מיר אַ ביסן!
 שאַקאַלאַד מיט מילך? — בע-ע-ע, ביטער ווי סס!
 צימעס מיט מערן? — אַ מאַכל אַ ביסל!
 אַט, עסיק מיט ראַסל, — דאָס האַט אַ טעם!
 און פעפער מיט כריין, — איי, זיס און גוט!
 פעפער מיט כריין, מאַמע, גיב, די מינוט!

זאָגט שמיל די מאַמע: „אַט נעם איך אַ רומ,
 וועל איך דיר געבן וואָס זיס איז, וואָס גוט.“

„מאַמע, אוי, מאַמעלע, איך פיל שוין דעם טעם!
 אַט וועל איך זאָגן וואָס גוט — אוי! וואָס סס!“

שאַקאַלאַד מיט מילך — אוי! קענסט מיר איצט געבן!
 לעקעך מיט האַניק איז זיס — אוי! ווי דאָס לעבן!
 צימעס מיט מערן — איי, אוי! האַט טייערן טעם!
 עסיק מיט ראַסל — אוי-אוי-אוי! איז זויער ווי סס!
 פעפער מיט כריין — אוי, מאַמעלע! ביטער ווי גאַל!
 ביטער ווי — איי-איי-איי! אוי, ביטער ווי גאַל!

רעב קוטע

(פאלקסווערטל)

רעב קוטע, דער גומער, איז ווייך ווי א פומער!
ער האָט ליב צו מאַכן שפּאַס.
און גאַר אַן געלעכטער, אַט ווערט ער אַ שלעכטער,
צעשרייט זיך אין מיטן דער גאַס.

נו, לויפט מען פון ווייטן, פון אלע פיר זייטן,
עס ווערט אַ געזעמל דאַרט גלייך;
און יעדער באַזונדער אים פרעגט מיט גרויס ווונדער:
„רעב קוטע, וואָס טוט זיך מיט אייך?“

„איר זייט ניט קיין שלעכטער, וואָס מאַכט איר דאָ ליימיש
געלעכטער?“

וואָס שרייט איר אין מיטן דער גאַס?“

דאָ ענטפּערט רעב קוטע געלאַסן: „ס'איז איינער פון מיינע
שפּאַסן

צו שרייען אין מיטן דער גאַס;
איך בין ניט משוגע, פאַרשטייט מיך, איר קלוגע:
אז מען בייזערט זיך אַן, גייט אָפּ דער כּעס.“

א הויז אויפן דאך

דער זיידע איז געלאפן, האט באבען געטראפן :
— דו הערסט, באבע, הערסט אזא זאך ?
א הונט האט געמיאוקעט... א קאץ האט געהאווקעט...
אין הויז, דארט, וואס שטייט אויפן דאך.

און בינען מיט פליגן אין בעמלעך דארט ליגן,
אין בעמלעך קליין און א סך ;
די בינען — זיי פארבען, די פליגן — זיי שנארבען,
אין הויז, דארט, וואס שטייט אויפן דאך.

און טעלער דארט שפרינגען, און לעפל דארט קלינגען,
און גלעזער — זיי טוען א לאך ;
און רויטע מאראנצן מיט עפל דארט טאנצן,
אין הויז, דארט, וואס שטייט אויפן דאך.

און הינער מיט הענער — פון קעניגס וואך שענער —
זיי שטייען ביי טירן אויף וואך ;
און ציגן מיט בערדלעך דארט רייטן אויף פערדלעך,
אין הויז, דארט, וואס שטייט אויפן דאך.

און וויצלער דארט זיצן, אין שפיציקע מיצן,
און וויצלען און קיצלען א סך ;
און האניק זיי לעקן, און מאכאק זיי שמעקן,
אין הויז, דארט, וואס שטייט אויפן דאך.

נו, האט בין זיך צענאסן, דעם האניק צענאסן,
און אלץ לאזט זיך אויס מיט א קראך ;
א פייקל נעמט פייקלען, דאס הויז נעמט זיך קייקלען
און... טראך ! פאלט אראפ פונעם דאך.

דער צעטראָגענער מייסטער

דער צעטראָגענער מייסטער האָט פארלאָרן זיין מייסטער
אין מאַרק ערגעץ, צווישן די קראַמען;
איז גייט אום דער מייסטער און זוכט דאָרט זיין מייסטער
אין מאַרק מאַקע, צווישן די קראַמען.

נו, קומט מען צולויפן פון הייזער און הויפן —
אים העלפן דעם מייסטער געפינען;
און צו דעם געזעמל, אויך קרעמער פון קרעמל
דאָרט לויפן און זשומען ווי בינען.

„ווי קען עס ניט ווערן?“ קנייטשט יעדער זיין שמערן;
„ווי נעמט עס אַ מייסטער און ווערט ניט?“
זיי טענהן צום מייסטער: „הער מייסטער!“ „הער מייסטער!“
דער מייסטער — ער זעט ניט און הערט ניט.

דאָ פרעגט אים אַ יינגל מיט גאָר אַ שאַרף צינגל —
אַ קלוגער, אַ קאָפּ פון אַן אַלמן:
„אַט, זאָגט נאָר, הער מייסטער, וווּ האָט איר דעם מייסטער
ביז איצטער געהאַלטן באַהאַלטן?“

„ביז איצטער געהאַלטן? ביז איצטער באַהאַלטן?“ —
פאַרטראַכט זיך דער מייסטער: „כ'האַב שמענדיק מיין
מייסטער

געהאַלטן באַהאַלטן אין טאַש אין מיין אַלמן —
אַט דאָ... אַט דאָ... אַט...“

„אוי, זעט נאָר, מיין מייסטער!“ שרייט אויס דער מייסטער —
„אַט ליגט ער אין טאַש אין מיין אַלמן באַהאַלטן!“

מיין קאָטער

אַך, ווי קלוג עס איז מיין קאָטער!
אזאָ כיטערען שמייכל האָט ער!
האָט אויף שמול זיך אויסגעצויגן,
ווינקט צו מיר מיט גרויע אויגן —
מיץ-או!

זאָג איך: שטיפער, לייג זיך שלאָפן!
האָסט גענוג זיך אָנגעלאָפן!
מאָכט ער: שלאָפן — כ'ניט פאַרגעסן,
איך געשלאָפן פאַרן עסן —
מיץ-או!

זאָג איך: פרעסער! לאָזסט מיר וויסן,
אַז דו ווילסט שוין וואָס געניסן;
איין זאך ווייסטו — „כ'ניט פאַרגעסן!“
אַלצדינג גראַמט זיך דיר מיט „עסן“!
מיץ-או!

מאָכט ער: כ'האַב געלערנט גראַמען
פון מיין קעציש-קלוגער מאַמען;
מאַמע זאָגט, אַז „ניט פאַרגעסן“
איז דער בעסטער גראַם צום „עסן“ —
מיץ-או!

און ער טוט זיך רויק זיצן.
טו איך אן אים א שערץ מיט שפיצן
און איך זאג: נו, וואש זיך עסן.
מאכט ער: וואשן? — כ'ניט פארגעסן —
מ'זא-או!

זע איך דאך ער איז א גומער,
גיב איך באלד אים ברויט מיט פומער
און איך זאג אים: ווייסט, אז מענטשן,
נאכן עסן, טוען בענטשן —
אן א מ'זא-או!

מאכט ער: בענטשן? — כ'ניט פארגעסן,
איך געבענטשט נאך פארן עסן!
און ער ווינקט מיט גרויע אויגן,
און ער מאכט גאנץ שמיל, צעצויגן —
מ'זא-או!

א בריוועלע צו מיין טאָכטער

מיין ליבע מאַכטער :

דערמאָנסט זיך די רייד
וואָס מיר האָבן גערעדט ביים געשייד ?

דו האָסט געזאָגט :

„אויב איך וועל נאָר דאָרמין פאַרבלייבן,
וועל איך באלד אַ בריוול דיר שרייבן.

און איך האָב געזאָגט :

„געוויס אזוי, מיין קינד.“

(און געדענקסט, ווי ס'האָט דעמאָלט געבלאָזן דער ווינט ?
דו האָסט מיין קול ניט דערהערט,
האָסטו דיין אויער צו מיר צוגעקערט
און איך האָב געשריען) „אַ בריוול !
אַ דו וועסט נאָר שרייבן צו מיר,
וועל איך באלד ענטפערן דיר !“

און איצט איז אַדורך שוין אַ צייט
ווי דו ביסט אַוועק אין דער ווייט
און איך האָב דערווייל נאָך פון דיר
קיין איינגעטונקטע פען
פאַר דער גאַר לאַנגער צייט ניט געזען.

איז גיי איך אַרום שטאַרק פאַרזאָרגט און פאַרטראַכט :
וואָס האָט אַזוינס דאָרט זיך געמאַכט ?
און וואָס האָט געקענט דאָרט געשען ?
דו ביסט דאָך אין אַלץ אזוי פינקמלעך געווען !

איך הייב אָן די זאך גוט באַטראַכטן,
און הייב אָן די זאך גוט באַקלערן —
(עס קען דאָך אַ טאַטן זיך דאַכטן!)
און קען נאָך אין ענין אַלץ קלאַרער ניט ווערן.

איך האָב דאָך שוין הונדערטער „אפשרס“
אַלס גוטע תירוצים געפונען;
באַלד אַבער ווערן די „אפשרס“
ווי נעבלען צעשוואַמען, צערונען.

סע נעמט מיך אַרום אַזאַ שאַרפער פאַרדראָס
און איך רעג זיך און פרעג זיך: — פאַרוואָס?

פאַרוואָס האָב איך ניט דערהאַלטן
דאָס בריוול פון דיר?
און פאַרוואָס האָסטו ניט דערהאַלטן
דאָס בריוול פון מיר?

און אפשר גאָר, (טראַכט איך מיר ווייטער):
עס טרעפט דאָך! דיין בריוו איז געפלויגן
און פאַרפלויגן העט ווייט
און האָט גאָר פאַרבלאַנדזשעט
צו אַנדערע לייט?

און אפשר גאָר, מיין בריוו
האַט עלנט געוואָגלט אין ווינט
און האָט זיך דערטראָגן
צו אַן איינזאַמען קינד?

און אפשר, איז גאר אין דעם שולדיק די פאסט,
וואס זי האט ביו איצט זיך אין וועג ניט געלאזט?

ווייל זי, די פאסט, האט צייט!
זי האט צייט!

דערווייל איז דער פרילינג געקומען;
עס האבן צעבליט זיך די בלומען;
די ביימער זיך האבן מיט בלעטער צעוואקסן, --
און זי, די פאסט,
זי שלעפט זיך נאך אלץ ווי מיט אקסן.

און דיין בריוו צו מיר
איז נאך אלץ ניט געקומען.
און מיין בריוו צו דיר
איז נאך אויך ניט געקומען.

איז טאקע א פארדראם
און א ווונדער — פארוואס?

אבער, ווארט נאר, ווארט!
ווי מיר דאכט
האב איך די גאנצע זאך
ניט קלאר באטראכט.

ווייל גענוי
איז עס דאך אזוי:

דו האסט געזאלט בלויז
שרייבן א בריוול צו מיר ;
און איך האב געזאלט בלויז
שרייבן א בריוול צו דיר ;
אבער,

מיד האבן דאך ביידע קיין בריוו ניט געשריבן, —
מיר זיינען דאך ביידע ביים וועלן פארבליבן!

קיין סוף איז אין דעם דאך ניטא,
איז ענדיק איך טאקע אט דא :
דו שרייב באלד א בריוול צו מיר,
און איך וועל באלד שרייבן צו דיר.
איך ווארט,

מיט גרוסן,

און קושן,

דיין פאטער

מיין טאָכטער מאָלט

מיין טאָכטער גייט שוין אין קינדערגאַרטן,
לערנט זי זיך מאַלן דאַרמין.
מאָלט זי אויס אַזעלכע זאַכן —
טייל צום ווונדער, טייל צום לאַכן!
און יעדעס בילד איז פאַרביק, שיין;
און יעדעס בילד איז פול מיט חן.

אַט מאָלט זי אַ גרינעם וואַלד
מיט גאַלדענער זון באַשמראַלט;
אַרום וואַלד — אַ גרין פעלד
מיט גאַלדענער זון באַהעלט;
אין פעלד — העזעלעך פיר אין אַ ריי,
וואָס זיצן זיך — גלאַט אַזוי,
מע זיצט, און מע זיצט,
אויערן לאַנגע פאַרשפיצט,
און מע הערט,
און מע הערט,
און מע הערט,
ווי פייגעלעך זינגען;
ווי זשאַבקעלעך שפּרינגען;
ווי צווייגעלעך קנאַקן;
און, ווי קראַען קראַקען.

און מע זיצט נאָך אַלץ אַזוי,
די העזעלעך פיר אין אַ ריי,
אַרום דעם גרינעם וואַלד
מיט גאַלדענער זון באַשמראַלט,
אין דעם גרינעם פעלד
מיט גאַלדענער זון באַהעלט. —

מע זיצט און מע קלערט,
און מע קלערט,
און מע קלערט:
ווי פליגעלעך פליען;
ווי בלימעלעך בליען;
ווי ווינטעלעך בלאזן;
און, ווי עס וואקסן די גראזן.

און אט איז נאך א בילד:
אין קאלירן צארט און מילד
האט מיין מאכטער אויסגעמאלן
בלויע בערג און גרינע מאלן.
און צווישן בערג און גרינעס מאל —
א זילבער טייכל, לאנג און שמאל,
שלענגלט זיך אין ווייט אוועק
ווי א זילבער-בלויער וועג.
און ביי די ברעגן פונעם טייך,
שטייען ביימער, הויך און גלייך,
אויסגעשמעלטע אין א ריי —
ווי סאלדאטן שטייען זיי.
און א שטיבעלע גאר קליין,
שטייט ביים טייך אין טאל אליין,
מיט א דאך פון ברוינעם שמרוי,
מיט מאך באוואקסן — גרין און גרוי.
זעט מען ניט אין שטיבל קיינעם,
גייט קיין רויך פון קוימען קליינעם.
קוקן פענצטערלעך צו בערג און טאלן
און צום טייך צום לאנגן, שמאלן,
און די ביימער פון ארום,
קוקן אויף דעם שטיבל שמום.

* * *

און אַט האַט מאַכטער
ניט קיין בערג, און ניט קיין טאלן,
נאָר אַ גאַרמאַן אויסגעמאַלן.
איז ניטאָ גאַר וואָס צו פרעגן, —
ס'איז קאַלירן בונטע אַ פאַרמעגן!

איז דאָס געמעל אַזוי:
דער הימל איז טיף בלוי,
(און אַלע ווייסן דאָך דערפון,
אַז עס שיינט אַראָפּ אַ גרויסע זון.)
און דער גאַרמאַן בליט
מיט פילפאַרביקן צווייט.
און וועגעלעך,
און שטעגעלעך
פון אַלערליי קאַלירן
פירן
צווישן ביימער הויך און דין,
מיט שטאַס פון זאַפרען און בורשמין,
מיט בלעטער רויט און גרין,
אַראַנדזש און געל —
איך זאָג אייך:
ס'א

וויג —

דער —

לעך

געמעל!

וויגליד

אי-ליע, ליו-ליע, ליו-ליע ליו!
אין א לאנד א ווייטן ווו,
האבן פרינצן קלוג און שיין
זיך דערוואסט פון מאכטער קליין.

אי-ליע, ליו-ליע, ליו-ליע ליו!
האבן פרינצן ניט קיין רו,
לאזן זיי אין וועלט זיך גיין,
זוכן מאכטער קלוג און שיין.

אי-ליע, ליו-ליע, ליו-ליע ליו!
בלאנדזשען פרינצן אום אוווו,
קומען זיי אין שלאפלאנד אן —
זיצט מיין מאכטער אויבן-אן.

אי-ליע, ליו-ליע, ליו-ליע ליו!
לעבן פרינצן שוין אין רו.
איצט זאל חלום, מאכטער-האלט,
וועבן דיר א קרוין פון גאלד.

אי-ליע, ליו-ליע, ליו-ליע ליו!
שלאף און חלום, שלאף און רו.
האט דער חלום פליגלען ברייט,
ליגן קרוינען פיל שוין גרייט.

ליו-וו, ליו-וו, ליו-וו!

ר אָ בן

הענדעלע, הענדעלע, קור-קור קריי!
ס'ווילן. ראָבן זיין ווי שניי!
גייען ראָבן צו דעם בעדער,
ווילן וואַשן שוואַרצע פעדער.

וואַשן, וואַשן, ס'ווערט ניט ווייס.
נו, איך פרעג אייך, איז דאָס נייעס?

מומע־מירעס לידעלעד

א טאַנץ
(רוסאָוויאַנקאַ)

גלייך ווי אַ קאַטשערע, קרום ווי אַ ווירע,
שפּילט מיין קעצל אויף אַ לירע.
שפּילט זי אַ טענצעלע, שפּילט זי אַ לידל,
העלפט איר הינמל אויף אַ פּידל.

מאַכט מיין קעצל — מיאַוו, מיאַוו, מיאַוו!
העלפט איר הינמל — האַוו, האַוו, האַוו!

גוט-נאַכט

בריינדע-בריינדע,
גרויס ווי אַ מאַן,
אין בלויער נאַכט-העמד
אַנגעטאָן,
— איך ברענג חלומ'ס
שענסטע קרוין,
נאָר פאַר די וואָס
שלאָפן שוין.

* * *

קוקט אין פענצטער,
קלאַפט אין טיר:
— וואַרטן קינדער
דאָ אויף מיר?
בריינדע-בריינדע,
בלויע נאַכט,
שטייט פאַרחלומט
און פאַרטראַכט,

און לבנה
ליכטיק לאַכט,
שעפטשען מאַמעס:
— גומע נאַכט.

יאָסל

יאָסל, יאָסל, קאָך אַ ראָסל,
ס'קומען צו דיר געסט.
כאַפט ער שייך און לויפט אין קיך
גרייטן פאַר די געסט.

יאָסל, יאָסל, וווּ איז דיין ראָסל ?
פרעגן אלע געסט.
אַ, דער ראָסל ? ענטפערט יאָסל :
ס'קאַכט זיך, מיינע געסט !

גייט מען זען וואָס יאָסל קען,
מ'קומט אַריין אין קיך —
אוי ! ס'האַט גאָר יאָסל, אַנשטאַט ראָסל,
אַפגעקאַכט די שייך !

עסט געזונט

כאַשע, כאַשע, קאָך אַ קאַשע
פאַר דיין מידער מאַמען !
אַט קומט מאַשע, אַט קומט כאַשע —
עסט געזונט צוזאַמען !

יודל

מאמע האָט געמאַכט אַ קוגל
און געשמעלט אַפּקילן;
האַט עס אויפגעגעסן יודל
און אַוועק זיך שפּילן.

— יודל, סטייטש! אַ גאַנצן קוגל?
ווי קען מען אויפעסן?
כ'האַב בלויז שטיקלעך, ענטפערט יודל,
שטיקלעכווייז געגעסן.

הייס און קאַלט

הייסער קוגל — איז הייס.
קאַלטער קוגל — איז קאַלט.
הייסער קוגל, קאַלטער קוגל —
ליגט אין טאַפּ דער אַלטער קוגל,
ניין טאַג אַלט!

איך עס קוגל — הייס.
דו עסט קוגל — קאַלט.
ער עסט קוגל — הייס און קאַלט,
בלייבט אין טאַפּ ניט מער קיין קוגל
ניין טאַג אַלט.

די נאשעריין

טרעטן, טרעטן פיסעלעך,
לויפן פון די טרעפ.
האט גענאשט צו ביסעלעך
שוין פון אלע טעפ.

דערזען האט קליינע פון דער קיך,
מאמע קומט אין הויז;
לויפט זי פון די טרעפ אויף גיך,
וויל אין גאס ארויס.

קומט די מאמע און זי זעט —
ליידיק אלע טעפ!
און די קליינע — טריט-טריט-טרעט,
לויפט דארט פון די טרעפ.

בערל-שטיפער

בערל-שטיפער נעמט א שערל,
שערט די האר פון שוועסטער פערל.
קומט די מאמע: „ס'מוסטו, בערל?“
— כ'שער די האר פון שוועסטער פערל.

פיטש פאמיש! מאכט די מאמע.
בערלס באקן נעמען פלאמען.
עפנט בערל מויל א גרויסן,
מיט געוויין ער לויפט אין דרויסן.

כייקע

כייקע נייט א קליידל
פאר א גומער מיידל.
איז די גומע מיידל דייקע
ניט קיין אנדערע ווי כייקע.

פעסל און ניסל

עס נעמט די קליינע פעסל
טוט אן אויף מיר א שלעסל
אט, גלאט אזוי, אויף שפאס.
קומט אן דער קליינער ניסל
פארשליסט עס מיט א שליסל
און גייט אוועק אין גאס.

די קליינע פעסל

קלעמערט קליינע פעסל,
שטעלט זיך אויף א פעסל:
— זע!

אויסגעוואקסן פעסל
העכער פון דעם פעסל!

גאכדעם וויל שוין פעסל
אראפגיין פון דעם פעסל —
איז צו הויך דאס פעסל,
קען ניט אראפגיין פעסל.

די געראַטענע קעכין

בריינדל האָט געלערנט קאַכן
גאַנצע לאַנגע אַכצן וואָכן ;
האַט זי זיך אין אַכצן וואָכן
אויסגעלערנט מילך צו קאַכן.

האַט זי צוגעשמעלט אַ מעפל
און איז געבערן איינגעשלאָפן,
איז דאָס קאַכיק מילך פון מעפל
גאר אין גאַנצן אויסגעלאָפן.

אַ ליד אַזאַ

(וואַקאלן)

הוי, הוי, הוי!	האַ, האַ, האַ!
אַט אַווי.	אַ ליד אַזאַ.

היי, היי, היי!	הע, הע, הע!
פון דאָס גיי.	זינג און זע.

הו, הו, הו!	היי, היי, היי!
פול מיט רו.	אַן געשריי.

האַ, האַ, האַ!	הי, הי, הי!
מער ניטאַ.	גרינג אַן מי.

קניידל-קנעטער

(זאג גיך)

קניידל-קנעטער קנעטן טייגל,
בייגל-בעקער באקן בייגל;
קנעטן קניידל קנעטער ניט קיין טייגל,
באקן בייגל-בעקער ניט קיין בייגל.

נאָסן-ניסער

נאָסן-ניסער שמייט אַ נאָסער.
ר'האַט געטראָגן ראַסל-וואַסער —
הי-האָפּשו! האַט ער זיך צענאָסן,
און מיט ראַסל זיך באַנאָסן.

האַנס דער היטער

גאַר געניטער האַנס דער היטער,
האַט ניט וווּ צו האַלטן הונט;
ווערט געוויטער, וויינט ער ביטער —
„ווי, און ווי, מיין היימלאַז הונט!“

פיוול-פרעגער

פיוול-פרעגער פרעגט מאַדרעס-טרעגער :
זאָג, ווי דאַרף מען זאָגן —
כ'האַב געמעגן? צי, כ'האַב געמאַגן?
כ'האַב געפרעגן? צי, כ'האַב געפראָגן?

זאָגט מאַדרעס-טרעגער צו פיוול-פרעגער :
מאַגן, — מאַג מען מעגן ;
מעגן, — מעג מען מאַגן ;
אַבער, קיינמאַל ניט „געפרעגן“!
און אויך קיינמאַל ניט „געפראָגן“!

אַ גלייכע זאַך

גרשון-גייער זאָגט צו מאיר-דרייער :
זאָג מיר אַ גלייכע זאַך.
זאָגט מאיר-דרייער צו גרשון-גייער :
גיי דיר, און רייד קיין סך.

זינגט דער טאַטע (פּאַלקסווערטל)

מיט אַ נאָדל נייט דער מאַמע,
זינגט מיט יעדן שטאַך :
„לייגט מען ניט קיין קליינע לאַמע,
ווערט אַ גרויסע לאַך“.

ביי דעם ברעג

וועלוול-וואַגלער שמייט אויף שיף
ביי דעם ברוינעם ברעג.
ווייגט זיך שיף אויף וואַסער טיף, —
גרייט צום ווייטן וועג.

זאָגט די מאַמע : „פאַר געזונט!
גרים די קינדער דאַרט“!
„זיי געזונט!“ און „פאַר געזונט!“
רירט זיך שיף פון אַרט.

כלייבט די מאַמע ביי דעם ברעג,
שיף, — מע זעט זי קוים!
און צום ברעג פון וואַסער-וועג
יאָגט אַ ווייסע שוים.

פישערלייט

פישל-פישער און ניסל-נאשער
פישן פיש אין פרישן וואסער.
שוין פארווארפן הוק און האקן,
גרייטן זיי זיך פיש צו פאקן.

וויגט זיך שיפל אויפן טייך —
ניסל נעמט צום פרעם זיך גלייך,
כאפט א נאש, א לעק, א ביס, —
פישל זיצט און שטומט ווי פיש.

הייבן ביידע אויף די אויגן,
זעען: ווענדקע — אנגעצויגן,
ציט און ציטערט, צוקט און צאפלט.
ווערט מען פריילעך און מען פלאפלט:

„פיש אין וואסער דא גענוג!“
„נעם און שעפ כאטש מיט א קרוג!“
ציט מען ווענדקע — אוי, ניט גוט!
זע, געכאפט גאר צווייטנס הוט!

דער פויגל און דאָס קעצל

א פויגל זיצט אויף א צווייג,
קריכט קעצל ארויף אויף דעם בוים;
פליט פויגל אראָפּ פון דעם צווייג,
כלייכט קעצל אליין אויף דעם בוים.

„נו, כאָפּ מיך“, מאַכט פויגל פון ווייט,
„אַט זיך איך און וואָרט אויף דעם דאָך“.
— מיאַו-מיאַוו! איר געפליגלטע לייט!
מען קען אייך ניט גלויבן קיין זאך!

אַ פייגעלע

א פייגעלע זיצט אויף אַ שטאַנג —
צווי-טשי, צווי-טשי, צווי!

זי צוויטשערט אַ שיינעם געזאַנג —
צווי-טשי, צווי-טשי, צווי!

כ'וויל אַנשימן זאָלן אויף איר עק —
צווי-טשי, צווי-טשי, צווי!

פליט פייגעלע ווייט, ווייט אַוועק —
צווי-טשי, צווי-טשי, צווי!

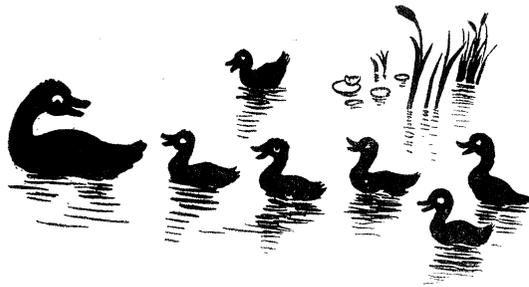
דאָס קלוגע פייגעלע

זאָגט אַ יינגעלע אַ קליינער
צו אַ פייגעלע אַ שיינער:

„פויגל, פויגל, פון דעם צווייגל!
קום, איך האָב פאַר דיר אַ שטייגל!
קום, איך וועל עס דיר באַווייזן
ווי עס איז געמאַכט פון אייז;
ווי עס האָט אַ גאַלדן טירל,
פעסט פאַרריגלט מיט אַ שנירל;
ס'איז פאַרשלאָסן מיט אַ שלעסל
ווי אַ קליין און גאַלדן פעסל.
קום, פון גאַלדענע געפעסן
וועל איך געבן דיר צו עסן,
און פון זיידנס אַלמזן בעכער
וועל איך געבן דיר צו טרינקען.
וועסט אין שטייגל שענער זינגען,
ליבער וועט דיין קול דאַרט קלינגען.
פויגל, פויגל פון דעם צווייגל,
קום צו מיר אין שיינעם שטייגל!“

זינגט דער פויגל: טווי-טווי-טווי!
נאַריש יינגל! טווי-טווי-טווי!
פריי בין איך דאָ אויף דעם צווייגל,
כ'וועל ניט גיין אין שיינעם שטייגל!

און דער פויגל טוט אַ לאַך,
מיט די פליגל טוט אַ מאַך,
טוט אַ פלי אַהין, אַהער —
און ניטאָ דער פויגל מער.

א מאמע-ענטל

גייט אן ענטל, קוואקעט הילכיק,
 הוידלט זיך פון זייט צו זייט;
 א מאמע-ענטל, שטאלץ און ווירדיק,
 פירט איר קלייננווארג און זי שרייט:

— קווא-קווא! מאכט א ווארע!
 מאכט א ווארע!
 כ'בעט אייך, ווער איז צו מיר גלייך!
 מאכט א ווארע! מאכט א ווארע!
 כ'פיר מיין קלייננווארג דאך צום טייך!

דער גוטער קאָטער

איין, ווי גוט עס איז מיין קאָטער!
אזא ווייכן פוטער האָט ער!
און ער קוקט מיט אויגן גרוי,
און ער מורקעט שמיל אזוי.

קאָטער איז אַ גוטער,
עסט ער ברויט מיט פוטער,
און וועט ניט פאָרגעסן
שלאָפן נאָכן עסן.

פון זיין פעל די ברוינע פלעקן
וויל ער מיט דער צונג אַפּלעקן.
ער האָט ליב זיך וואַשן ריין —
איז ער טאַקע גוט און שיין.

דער בער

בור-רר, בור-רר, בער!
קוים, קוים אַ קער
אָרום בינשמאַק — הין און הער.

אָרום בינשמאַק, הער-און-הין,
פליען, זשומען, בין נאָך בין.

און אין בינשמאַק — האַניק זים!
אַבער, אוי, דער בינען-ביים!

טראַכט מיין בער דאָ ניט קיין סך
און ער זאָגט אזא מיין זאָך:

— וויל דער בער דעם האַניק עסן.
מוז דער בער די בין פאָרגעסן!

דאָס בערישע שלאָפליד

אין די וועלדער ברומען בערן,
ברומען בערן — בר-ר-רום, בר-ר-רום!
און די ביימער שמומע הערן,
שמומע הערן — ש-ש-שמום, ש-ש-שמום!

און אַ ווינטל רוישט פאַרשלאָפן,
רוישט פאַרשלאָפן — ש-ש-שמיל, ש-ש-שמיל!
שפּרינצע, קינד מיינס, וויל שוין שלאָפן,
וויל שוין שלאָפן — וו-וו-וויל, וו-וו-וויל!

וועל איך שפּרינצעס וויג אויפהענגען,
וויג אויפהענגען — הוי — דאָ!
אויף אַ צווייג די וויג אויפהענגען,
וויג אויפהענגען — הוי—דאָ!

איך וועל שפּרינצען וויג-ליד זינגען,
וויגליד זינגען — לי-רו, לי-רו!
וועט מיט וויגליד וואַלד אַפּקלינגען,
וואַלד אַפּקלינגען — לי-רו, לי-רו!

לי-רו, לי-רו!

שלאָף אין רו, רו!

דאָס ליד פון פרומען וואָלף

שעפסעלעך, לעמעלעך,
פון די ווייטע וועגן!
כ'האַב גראָז געגרייט,
פאַר אייך געשפּרייט
אויף די ווייסע זעגן.

שעפסעלעך, לעמעלעך,
פון די גרינע טאַלן!
קומט געניסן
אַ גוטן ביסן
פון די רויטע שאַלן.

שעפסעלעך, לעמעלעך,
ביי דעם זילבער-טייכל!
קומט פאַרזוכן
זיסן קוכן,
האַניק-טאַרט אַ מאכל!

שעפסעלעך, לעמעלעך,
פון די באַרגן-שפּאַלטן!
פון ווינמעלע,
פון הינמעלע,
איך וועל אייך באַהאַלטן!

שעפסעלעך, לעמעלעך,
פון נאַענט און פון ווייט!
קומט אַריין!
קומט אַריין!
אַ-אַ, ווי גוט איר זייט!

א האז

לאנגער אויער,
דרייטע נאז, —
צווישן גראזן
שפרינגט א האז:
שפרינג און שפרונג
ער שפרינגט;
זינג און זונג
ער זינגט.
שפרינגט ארום,
זינגט ארום,
און בלייבט זיצן
שטום, שטום, שטום.
— דרייט דער האז זיין נאז אהער —
גר, גר, גר! — קומט א בער.
— דרייט דער האז זיין נאז אהין —
זום, זום, זום! — קומט א בין.
טוט דער האז א שפרונג אהין,
טוט דער האז א שפרונג אהער,
און — ניטא קיין האז דא מער!

לאַנגע צונג

קלינג, קלינג, קלאַנג!
אז אַ צונג איז לאַנג,
זינגען מיר אזוי,
זינגען מיר אזוי: —

גרויסע צונג,
לאַנגע צונג,
טו אַ נאַש,
טו אַ שלונג.
טו אַ קלונג
אין טיען-מסין,
וועט דערהערן
גאַנץ קירין.

וועט מען זינגען
אין כאַרבין,
אז אַ צונג
האַט געטאַן אַ קלונג
אין טיען-מסין,
האַט דערהערט עס
גאַנץ קירין.

קלינג, קלינג, קלאַנג!
אז אַ צונג איז לאַנג,
זינגען מיר אזוי!
זינגען מיר אזוי!

מיין הונט קוגאר

(פון עליע פארמער'ס מעשיות)

כ'האָב שוין אייך דערציילט אַמאָל
פון מיין פאַרם אין רייטוואַלד-מאָל,
ווי אויף ברוינער פעטער ערד
גראָזן זיך טאַכונעס פערד,
און קי, און אַקסן גרויס אין צאָל,
און סטאַדעס שעפסן שווער מיט וואָל.

כ'האָב דערציילט פון ברייטן טייך
מיט זיין שוויבלדיקן קעניגרייך:
פון די פישן אַלערליי,
פון געוווינהייטן ביי זיי, —
ווי זיי לערנען זיך צו קליגן
קעגן רויבער, קעגן קריגער.

כ'האָב דערציילט אייך פון דער מוסק-מויז,
פון די שפייכלערס אין איר הויז;
ווי זי גרונטעוועט נאָך שפייז
און ווי זי וועט ניט פאַרגעסן
צו וואַשן די שפייז פאַרן עסן, —
זי איז די ריינסטע פון די מייז!

כ'האָב דערציילט פון ווייסן שוואַן;
פון אַפּטן גאַסט — דעם פעליקאַן;
און פון ביבער-אינדזל דאָרט —
ווי אין מיטן טייך אַ פאַרט
מיט דאַמבעט, טונעלן און בריקן —
געבויט ווי פון מייסטערס געשיקטע.

כ'האָב דערציילט פון פאַרמערס פריינד!
כ'האָב דערציילט פון פאַרמערס פיינט;
פון דער פעלד-מויז — גרוילעך-גריין;
פון דער גיפטיק שוואַרצער שפּין;
פון די שלאַנגען אין די גראַזן,
און פון פּוקסן, און פון האַזן.

כ'האָב דערציילט פון וואַלד אין טאַל
און פון די וועלף דאַרט גרויס אין צאַל.
וועל איך אייך דערציילן היינט
פון מיין בעסטן גומן פריינד,
וואָס ווייסט ניט פון קיין טויט-געפאַר —
פון מיין שוואַרצן הונט קוגאַר.

זיצט זשע רויק, הערט מיך אויס:
ס'איז אַ מעשה פאַר קליין און גרויס:

קוגאר און דער וואַלף

איינמאָל, ווינטער, נאָר-וואָס אַוונט
(ס'שטייט דער וואַלד דאָך אזוי נאָענט),
איז פון וואַלד אַ בייזער וואַלף
נאָכגעגייין די שפור פון שאַף,
איז געקומען צו די שטאלן
און געזוכט דאָרט וואָס צו באַפאלן.

זיינען שטאלן דאָך פאַרשפאַרט,
האַט דער וואַלף דעם שניי צעשאַרט,
האַט מיט נעגל דעם אייז צעשאַבן,
האַט מיט לאַפּעס די ערד צעגראַבן.

האַט אונטער טויער זיך געשאַרט
און האַט אין שטאל זיך אַריינגעשאַרט.

וואַלט אים קיינער ניט דערהערט,
וואַלט אים קיינער ניט געשמערט.

אַבער,

הינט אין הויף נעמען האַווקען;
און די קעצלעך נעמען מיאַווקען;
און די האַזן נעמען קוויטשען;
און די קעלבער נעמען ריטשען;
און די ציגן נעמען מעקען
און די לעמער נעמען בלעקען.

הייבן בהמות אָן צו מוקען;
און די אייזלען היי-הוקען;
און די אַקסן נעמען סאַפען;
און די פערד — זיי הירזשען, כראַפען.

הייבן הענער אן צו קרייען;
און די הינער קא-קא-קאקען;
און די גאנערס היססען, פליען;
און די גענדזלעך גא-גא-גאקען.

און דער אינדיק שרייט און פילדערט:
— האלדער-הילדער! האלדער-הילדער!

און די ענטלעך — שמארק צעשראקן —
קוואק-וואקען, קוואק-וואקען, קוואק! קוואק!

* * *

אין מיין הויז איז אונט-שמיל:
ס'ליגט קונאר זיך אויפן דיל;
און דער אויוון ווארעמט, גליט;
און א טשייניק קאכט און זידט —
וויל מיט אומעטיקן ניגון
ס'גאנצע הויז אין שלאף פארוויגן.

מיטאמאל ווערט א ליארעם
און טרייסלט אויף די גאנצע פארם!

ווי טרומייערס וואלמן שאלן,
טראגן קולות פון די שמאלן!

ס'נעמט מיר טרייסלען צאן-אן-צאן,
כ'זוייס ניט וואס מען הייבט אן טאן!

ווי מיין וואלפן-הונט, קונאר,
האט דערשמעקט נאר די געפאר
און דערהערט געהייל פון שמאל, —
האט ער מיר געטאן א פראל,

איבער הויף געטאָן אַ יאָג
און צו שטאַלן זיך אַ טראַג.

האַט אונטער טויער זיך געשאַרט,
האַט אין שטאַל זיך אַריינגעשפאַרט,
האַט קעגן וואַלף זיך אויפגעשטעלט
מיט אַן אויפגעהורבעט רוקנביין,
האַט שטאַרקע ציינער אויסגעשטעלט
און האַט געקלאַפט מיט די שטאַרקע ציין.

פּלוצלינג האַט ער זיך געטאָן אַ וואַרף
אויפן שינדער — אויפן וואַלף,
מיט אַ שיפען, מיט אַ סאַפען!
מיט אַ כריפען, מיט אַ כראַפען!
לאַפעס קלאַפן — קליפּ! און קלאַפּ!
ציינער שנאַפן — כּר-ר-דיפּ! און כּר-ר-ראַפּ!

און דערנאָכדעם — וואַלף-געוווי.
און דערנאָכדעם — שמיל אזוי...

און דערנאָכדעם — הונט-געבריל.
און דערנאָכדעם — ווידער שמיל...

ביז איך בין צום שטאַל געקומען,
איינגעשמילט האַט זיך דאָס ברומען.

צימערט אויף אין האַרץ אַן אַדער:
— צי לעבט נאָך מיין קונאַר?
צי איז נאָך גרויס די וואַלף-געפאַר?

כ'קלאמער ביקם צום שיסן גרייט.
מיין פאסטוך, מיט עלעקטרישן פאנאר,
לויפט און עפנט מויער ברייט
און — ס'טוט א שלאג אין הארץ א פרייד!
כ'זע: דער גרויער ליגט אזוי
אויסגעצויגן, שמיל, אויף שמרוי...
און מיין קוגאר — ווי א זיגער —
שטייט מיט לאפעס אויף דעם קריגער.

דערזען מיך אין מויער שטיין,
שמעלט ער אויס זיינע שטארקע ציין,
טוט א ברום מיט שמאלצן קאפ
און גייט פון מויטן וואלף אראפ.

אט אזא מין וויסמן סוף
האט די מעשה מיטן וואלף.

* * *

און געשען איז דאס אין יאר
ווען מיין רויטע האט געהאט א פאר:
איינס א רויטס, ווי זי אליין,
און דאס צווייטע — שווארץ און קליין.

האט די רויטע זיך צעוואקסן —
גרעסער, שטארקער נאך פון אקסן!
אפגעציילט דריי קאלבן-יארן
און איז באלד א קו געווארן.

מעגט איר אנקוקן א קו —
אויסצופארן וועלמן! נו,
און די שווארצע? — אויך א קו,
און א „בהמהלע" דערצו.

אויב איר ווילט נאך הערן איצט,
זיצט מיט אויערן פארשפיצט,
כ'וועל דערציילן, הערט זיך צו,
פון מיין „לויפערקע" דער קו.

מיין רויטע קו

שמאָלץ איז זי, די רויטע מיין —
ווי די וועלט וואַלט אירע זיין!
קלוג איז זי, די רויטע מיין,
שיין און קלוג — ווי אַ קו קען זיין.

אויגן האָט זי — פּלאַם און בליץ!
הערנער האָט זי — שאַרף, פאַרשפיצט.
און אויף שמערן איז אויסגעקריצט
אַז אין איר דער מוזיק זיצט.

„לויפערקע" איך רוף דעם מוזיק.
שמענדיק איז זי מיר אין היזק!
וויל אין שמאַל מיט קי ניט שטיין,
וויל נאָר לויפן, זיין אליין.

איינמאַל, ערשט אין שמאַל פאַרשפּאַרט,
פּרישע היי איר צוגעשאַרט,
און איך בין צוועק אין פעלד —
סנאַפּעס דאַרטן אויפגעשמעלט.

כ'בינד דעם קארן און מיר דאכט
אז שטאל האט זיך אויפגעמאכט.
כ'אייל צוריק, — די שטאל איז אָפֿן,
און מיין רויטע איז אַנמלאָפֿן.

זוך איך, רוף איך, און זי פעלט.
כ'קום צום קוקרוזע-פעלד —
כ'זע אין טאל, אין הויכן קארן,
וויגט זיך רויטער קאפ און האַרן.

און ווען דערזען אז איך קום נאָך איר,
לאַזט זי זיך אַנמקעגן מיר
מיט אַ „מורדו!“ ווי איינער זאָגט:
„וואָס האַסטו זיך נאָך מיר געיאָגט?“

זאָג איך: אַ בהמה — מעג זי זיין
אי רויט, אי קלוג, אין שיין,
אַבער, צוריק צום היי אין שטאל
מוז זי מיט איר קלוגשאַפט גיין.
כ'האַב אויף האַלדו פאַרוואַרפֿן איר אַ שטריק
און אַפֿגעפירט זי אין שטאל צוריק.

* * *

זיגט כ'האַב דערקענט די רויטע קו
האַב איך ניט געהאַט קיין ברעקל רן.

איינמאַל, ווינטער, זון און קעלט;
מיף דער שניי ליגט אויפֿן פעלד;
שטיל דער טאל — פון האַן קיין קריי!
אונטער טריט בלויז קרעכצט דער שניי.

אָנגעמאַן אין פעלצל וואַרעם,
איבער פעלדער פון מיין פאַרעם
כ'גיי מיט קוגאַר אויף דער וואַכט,
איידער ס'קומט די ווינטער-נאַכט.

היטן מוז מען! טאַמער וואַלף,
טאַמער בלאַנדזשעט וווּ אַ שאַף —
ס'ליגט מיין פאַרעם דאָך צעשפּרייט!
טראַג איך ביקס געלאַדן, גרייט,
מאַלע ווי אַ זאַך זיך מאַכט
אין אַ פעלד, און צו דער נאַכט.

גיי איך רויק, פייף זיך צו —
ס'וויגט זיך טאַל מיט ווינטער-רו:
פון ווייטן קוימען קנוילט אַ רויך
און בלייבט פאַרחלומט אין דער הויך;
און אין בלויען הימל-הויך
אַ וויסער וואַלקן חלומט אויך.

פלוצלונג שאַלט פון וואַלד אַ „מורדו!“
און טריימלט אויף אין טאַל די רו.

פינצטער ווערט מיר ווייסער טאַג!
ס'טוט דאָס בלוט אין האַרץ אַ שלאַג:
— ס'איז מיין קו! מיין רוימע קו!
נו, וואָס טוט מען איצט דערצו?

כ'בין אין שרעק געבליבן שטיין:
— לויפערקע! מיט וועלף אַליין!

וואַלף איז ווילד, און וואַלד איז גרויס —
אָך, וואָס לויפערקע קען טאָן!
שניי איז טיף, און וואַלף איז בייז,
און הונגער שאַרפט זיין שטאַרקן צאָן.

שוין, פאַרפאַלן לויפערקע!
שוין, דער סוף פון רוימינקער!

ווי איך שטיי און מראַכט אַט דאָ,
כ'זע מיין קונאַר איז ניטאָ.
און סע נעמט פון וואַלד זיך מראַגן
וועלפיש ווויצען, וועלפיש קלאַגן.
און אַ ברילן הערט זיך באַלד,
און אַ ברומען מראַגט פון וואַלד.
און געשריי באַלד נעמט זיך הייבן —
ווי דאַרטן וואַלטן קעמפן לייבן!

און איך זע אין לופטן באַלד,
קראַען קרייזן איבער וואַלד
מיט אַ פלאַמער און געדריי,
מיט אַ קראַקען און געשריי.

מראַכט איך — נו, שוין אַלץ פאַרלאַרן!
אויך מיין קונאַרן אַנגעוואַרן!
קעגן משאַמע וועלף — און אַליין —
וועט מיין בראַווער ניט ביישטיין.

פלוצלונג שטילט זיך איין דער וואַלד;
שוואַכער ווערט דאָס ווויצען באַלד;
שוואַכער, ווייטער, און צעצויגן —
ווערט מיט קראַען וווּ פאַרפלוּיגן.

וואלד איז ווידער שטיל געווארן,
און איך שטיי נאך ווי פארלאָרן :
אַן מיין רויטער, און אַן מיין פריינד —
ווי וועל איך אַהיימגיין היינט ?

מיטאַמאַל, — אין ווייט — אַ בילן
און אַ טופען כ'דערהער אַ שטילן.
האַב איך אויגן אַנגעשמעלט
צו דעם וואלד און צו דעם פעלד.

כ'זע, ביים וואלד, אַ רוימס זיך העלט.
נאַכדעם, איבער שנייאַק פעלד,
כ'זע מיין רויטינקע זיך טראַגט
און נאך איר מיין קוגאר יאַגט.

קוק איך, און מיין פריינד איז גרויס :
ביידע פון געפאַר אַרויס !

ביידע קומען שטאַלצע צו —
קוגאר, און מיין רויטע קו ;
ביידע זיינען שטאַרק צעהיצט
און מיט וואַלפן-בלוט באַשפּריצט.

און איך, צעוואַרעמט פון גרויס פריינד,
ווי צו מענטשן כ'ריינד און רייד :
— זאַג מיר, קוגאר, זאַג מיר, רויטע,
וויפל וועלפלעך ליגן טויטע ?
וואַרפט מיר קוגאר „האַוו-האַוו !“ צו,
און די רויטע גיט אַ „מו-רו !“

גלעט איך קונארם שטאלצן קאפ,
וויש דער רויטערס הארן אפ,
און אין וועג זיך גלייך פארנומען —
און אלע דריי אהיים געקומען.

* * *

האב איך שטאלן אויפגעמאכט,
האב די קו אריינגעבראכט,
און די רויטע צוגעבונדן
צו א גרויסן סלופ א רונדן:
— דא, מיין רויטע, וועסטו שטיין
ביז איך וועל דיך לאזן גיין!

און דערווייל, אין שמומע צינגער
רעדט און מאַנט דער דורשט און הונגער.
(שמומע צינגער בעטן שמום —
ווער מיט מעקען, ווער מיט כרום.)
גיב איך קערנער, האַבער, היי,
און צו טרינקען גיב איך זיי.

* * *

ביז איך האַב די שטאַל פאַרמאַכט,
אַנגערוקט האַט זיך די נאַכט
און דעם שניי מיט בלוי באַהויכט.

אין ווייט, מיין הויז איז שוין באַלויכטן;
פון די פענסטער, פראַסט-באַהויכטע,
שטראַמען פאַסן ליכט אויף דעם אַרום
און צינדן שטערנדלעך אין שניי.

איך גיי. קונאר, אַ מידער, גייט-נאָך שמום.
דער פראַסט איז גרויס,
ריטשעט אונטער טראַט
און קנאַקט אַ פראַסטיק לידל אויס.

און אין מזרח, הינטער בארג דארט,
קוקט לבנה גרויס און רויט ארויס.

כ'הער אין גאנג דער „גאנג“ (* שוין קלינגט :
„אונט-כרויט איז גרייט! גרייט! גרייט!“

ווערט מיין קוגאר פריילעך, שפרינגט
און בילט : „האון-האון!“ כ'בין גרייט! גרייט!

זאג איך : קוגאר, הונט פון הינט!
האסט דיין עסן היינט פארדינט!

* * *

זיינען מיר אריין אין הויז —
שטוב איז וואַרעם, אויוון ברענט,
און ווייב און קינד און פארם-הענט
קוקן שוין אויף מיר ארויס.

הענג איך ביקס אויף אף דער וואנט,
טו מיין שעפסן-פעלצל אויס,
און מיט וואַסער פון קאלטן קראַן
כ'וואַש דעם פראַסט פון מיר ארויס.

זעצן אלע זיך צום טיש,
און עסנדיק די שפייזן פרישע,
איך דערצייל אי „וואַס“, אי „ווען“,
ווי דערהערט, און וואַס געישען,

* „גאנג“ : א שטיק שטאַל הענגט אויף א שטריק. ווען מ'קלאַפט אין דעם
גיט ער ארויס א הילכיקן קלאַנג וואַס הערט זיך ווייט. דער „גאנג“ ווערט גענוצט
צו רופן די „פארם-הענט“ עסן.

און ווי פלוצלונג — קוגאר פעלט!
(אַט דער שוואַרצער, אַט דער שומה!)
ער האָט זיין לעבן איינגעשמעלט
צו ראַטעווען די רויטע...
און

ס'איז ניט קיין גרינגער ביסן!
ער האָט די רויטע, איר מעגט עם וויסן,
פון וואַלפ'ס מויל אַרויסגעריסן!

מיינט איר דאָך, ער האָט די רויטע ליב
ביז איינשמעלן פאַר איר זיין לעבן?
ניין, ס'הייבט זיך גאַר ניט אָן!
ניט פאַר איר
האַט ער זיין לעבן געשמעלט אין קאַן,
גאַר פאַר מיר.

ער ווייסט דער הונט, אז די רויטע
איז מיר טייער.
און פאַר מיר וועט ער תמיד
גיין אין פייער!

אַט אַזא איז ער, מיין קוגאר —
ער ווייסט ניט פון קיין טויט-געפאַר!
איז עם דען אַ ווונדער,
וואָס איך האָב אים ליב דערפאַר? ...

* * *

הערט מען, און יעדערער באַזונדער
קוקט אויף קוגאר מיט ליבע
און מיט ווונדער.

און די קינדער זאָגן: „מאַמע,
כ'בין שוין זאַט. כ'וויל ניט עסן.
זאַל מיין פאַרציע קוגאר עסן" ...

שפעמער, זאט און פול מיט רו,
איך רוק מיין שטול צום אויוון צו,
זיך און רויכער מיין ציגאר.
נעכן מיר, שטיל, ליגט קוגאר.
און אויף קוגאר, אין גרויען קנויל,
ביידע קעצלעך ליגן פויל.

שטוב איז וואַרעם, אויוון גליט,
און דער אַוונט רויק ציט.
און די שטילקייט קריכט אין אויער,
עקבערט דאַרט און בויערט, בויערט.
און דער זייגער טיקט פאַרטראַכט,
ווינט זיין צינגל : נאַכט ! נאַכט !

און אין קאַבינע פון די „פאַרס-הענט“
כראַפען מיט דער דיל און ווענט...
און די קינדער — לאַנג שוין שלאַפן.
זאָגט מיין ווייב :

„ס'איז שוין שפעט,
האַסט גענוג זיך אַנגעלאַפן,
צייט אויך דיר צו גיין אין בעט“.

זאָג איך :
— יע, מיין ווייב, האַסט צוגעטראַפן !

האַב איך טירן צוגעשלאָסן,
האַב די לאַמפן אויסגעלאָשן
און געלייגט זיך שלאַפן.

כ'הער דורך שלאָף — מורדו! און מורדו!
(מיין שלאָף איז ניט קיין שווערער,
דעם מינדסטן שאַרף דערהער איד.)
כאַפּ איד אויף זיך, הער זיך צו —
יע, אָן אויפהער און אָן רו
טראַגט דאָס מרוקען פון מיין קו,
פונקט ווי זי וואַלט שרייען — העלף!
טראַכט איד:
וועלף! שוין ווידער וועלף!

ווינטער הונגערט וואַלף אין וואַלד,
און די נאַכט איז לאַנג און קאַלט,
קומט דער שינדער צו די שטאַלן —
דאַרט אַ שעפּס צי קו באַפאַלן.

טו איד איילענדיק זיך אָן,
כאַפּ מיין יעגער-ביקס פון וואַנט
און מיט פיבערדיקער האַנט
כ'שטופ די קוילן, לאַד אים אָן.

כאַפּ עלעקטרישן פאַנאַר,
טו אַ פייף, אַ רוף: — „קוגאַר!“
שפּרינגט מיין שוואַרצער גלייך צו מיר
און מיט געבריל ער רייסט די טיר.

לויפן מיר אין הויף אַרויס —
שניי איז טיף, און פּראַסט איז גרויס,
און לבנה ליכטיק שמראַלט.
כ'זע — מיין שטאַל איז אויפגעפּראַלט,

און פון קוקורווע-פעלד,
ווי אין סטויגן אָנגעשמעלט
ליגן סנאָפּעס שניי-באָדעקט,
טראַגט דאָס מרוקען — „מורדו! און מורדו!“

כ'קלעטער פלויט און קוק זיך צו
יע, ס'איז זי, מיין רוימע קו.
שטייט לעס קוקורווע-סנאָפּ
מיט אַן איינגעבויגן קאָפּ,
ווי זי וואָלט מיט שאַרפּן האַרן
קעגן פיינט דאַרט געקעמפט מיט צאַרן.

זאָג איך: — קונאַר, ווי מיר שיינט,
דינטער סנאָפּ, דאַרט, שטייט דער פיינט.
שאַרף, מיין שוואַרצער, דיינע ציין!
לאַז אין אים קיין גאַנצן ביין!
טו מיט גבורה זיך אַ וואַרף,
און מאַך פון שינדער דאַרט אַ סוף!

לאַזט זיך קונאַר מיט געוויי.
איך, אויף פלויט, מיט ביקס אַזוי,
ציל צום קוקורווע-סנאָפּ
און וואַרט ביז וואָלף שמעקט אַרויס זיין קאָפּ.

כ'קוק מיט שרעק, האַלט אַמעס איין —
קונאַר שפּרינגט אין סנאָפּ אַריין
און...

וואָס איז דאַרט? כ'הער קיין בילן!
פירט ער דאַרט אַ קאַמף אַ שטילן?
האַט מיין קונאַר זיך פאַרלאָרן?
וואָס איז מיט מיין הונט געוואָרן?

אַט, און קוגאר שפּרינגט פון סנאַפּ
און לאָזט אין פעלד זיך אין גאַלאַפּ!
טוט אַ שפּרונג, אַ טאַנץ, אַ דריי,
טוט אַ קייקל זיך אין שניי,
און אַט איז ער ביים סנאַפּ צוריק!
אַט, פאַרסאַפּעט, און צעהיצט,
און מיט אויערן פאַרשפיצט
ער יאַגט מיט האַסט צו מיר צוריק.

שריי איך: — קוגאר! פּראַוועסט שטיק?
גיי צוריק, דו הונט! צוריק!
האַסט אַ וועלפּיכע דערשמעקט?
וועלפּיש בלוט אין דיר דערוועקט?

כ'קריך פון פּלויט מיט שרעק אין האַרץ:
בילדער מאַלן מיר זיך שוואַרץ
ווי קוגאר ווערט ווי וואַלף אין וואַלד
און וועט אַ שפּרונג טאַן אויף מיר באַלד
און איינזינקען זיין צאַן אין מיר.

און טאַקע, קוגאר שפּרינגט אויף מיר
און... לעקט מיין פנים, בילט מיט פרייד,
שלעפט ביים אַרבל — רעדט אַן רייד —
ווי איינער זאַגט: „קום, קום, קום!“
און ער קוקט מיר אין די אויגן שטום.

טראַכט איך: עפעס איז געשען!
מען דאַרף צוגיין, מען דאַרף זען.
זאַג איך: גוט, מיין קוגאר, גיי!
און איך פאַלג נאָך אין טיפּן שניי
מיט ביקס אין האַנט צום שיסן גרייט,
אויב עס קומט געפאַר און נויט.

טאנצט מיין הונט מיט פרייד פארויס,
האלט די אויערן פארשפיצט,
לויפט און שפרינגט, און ציט זיך אויס
ווי א קעצל שטיפט ער איצט!

און פון ווייט, מיין רוימע קו
רופט און רופט: — „מורו, מורו, מורו!“

כ'איל צום סנאפ און בלייב באלד שטיין:
כ'זע א קעלבל רויט און קליין
ליגט און ציטערט אונטער סנאפ,
און די קו — זי טרעט ניט אפ!
הערט ניט אויף איר קינד צו לעקן —
וויל עס מיט ווארעמקייט באדעקן.

האב איך לאנג דא ניט געטראכט
און די קאלב אין שטוב געבראכט.
אויסגעבעט איר אויפן דיל,
און געלאזט זי ליגן שטיל.

נאכדעם קו אין שטאל פארטריבן,
און האב שלאפן זיך געקליבן.
זאג איך: קוגאר, איך גיי שלאפן.
האלט, מיין פריינד, דיין אויער אפן —
האלט אן אויער אויף דער שטאל! ...
מיטאמאל טוט מיר א פראל
און די רוימע — מיט א „מורו!“
שפרינגט אין הויז צום קעלבל צו.

פון גערודער און שמופעריי,
פון געבריל און האווקעריי —
אויפגעוואכט האט ווייב און קינד
און דאס גאנצע הויזגעזינד.

* * *

גו, איז דאס געווען א נאכט! —
מיט קיין אויג ניט צוגעמאכט!

פול געווען אין הויז מיט דייד.
און די קינדער — פול מיט פרייד!
זיך צוגעשארט ווי קעצלעך שמיל
צו דעם קעבל אויפן דיל,
און מיט צימער עס געבלעט,
און געפלאפלט, און גערעדט,
און געקוואלן און געפרעגט.

כ'האב דערציילט פון אנהייב-אן:
וואס געשען, און וואס געמאן,
און פארוואס, און וויאזוי;
און פון סנאפ באדעקט מיט שניי,
און פון קוגאר — גאר באזונדער!
ווי דער שווארצער — ס'איז א ווונדער —
האט דערפרייט זיך מיטן קעבל,
האט צעלאזט זיך ווי א שוועלבל,
מיט געשוועב און מיט געדריי
איבער פעלדער טיף מיט שניי.

זיצן קינדער פול מיט ווונדער
ארום קעבל אויפן דיל,
און אין קעפעלעך באזונדער
מאלן בילדעלעך זיך פיל.

צווישן קינדער איינגעקלאמערט
ליגט קונאר אין האלבן דרימל ;
אויף זיין רוקן, ווי אויף סאמע,
די גרויע קעצלעך צוויי, ווי תמיד,
ליגן איינגעקנוילט אין דרימל.

און די רויטע, כאַטש אַ מאַמע,
איז אַ שטיפערקע גאַר גרויס :
לעקט איר קעלבל, און צוזאמען
לעקט זי קינדערס קעפלעך אויס.

לאַכן קינדער, לאַכן הויך : —
„רויטע מיינט, איך קעלבל אויך!“

און די רויטע רעדט אָן רייד, —
שטומע מאַמע דאַרף קיין רייד!
לעקט דאָס קעלבל, לעקט אַ קינד : —
„זיינען מיר דאָך איין געזינד!“

און זי קערט איר קאַפּ צו מיר,
כאַפט אַ גנביש קוק צום מיר —
מיר איז צו. — „יא, איין געזינד!“
און זי לעקט מיין אַנדער קינד.

נו, וואָס זאָגט איר ניט דערצו ?
גלויבט זיך דאָס אייך אויף אַ קו ?
כ'פרעג אייך ? — וועט איר זאָגן : קלוג ?
ניין ! „קלוג“ איז ניט גענוג !
איך זאָג אייך, —
ס'איז אַ מזיק, ניט קיין קו !

* * *

שארדע און רעטעניש

מאָדנע

- בערעגע, וועלפענע, ציגענע בערד —
האַבן ניט קיין אַקסן.
 - מיגער, און ביכער, און פאַנטער, און פערד —
עסן ניט קיין לאַקשן.
 - זעבראַ, און קאַבראַ, און אַראַנג-אומאַנג —
זיינען ניט קיין ציגן.
 - העלפאַנט, און היפּאַ, דעם לייב, און די שלאַנג —
וויגט מען ניט אין וויגן.
 - מאַלפּע און קעמל, דער וואַלף און די שעפּס —
זיינען ניט קיין ברידער.
 - וואַלפּיש און ביינפּיש, וואַלרום און קליינפּיש —
זיינען ניט קיין לידער.
- איז עס מאָדנע, מאָדנע איינגעשמעלט!
אין אַ מאָדנער, מאָדנער קלוגער וועלט!

אין דעם מאַלערס „זו“

1.

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך מאַכן אַ געבריל,
איך מאַל דעם אַט ווי איך וויל :
צוערשט איך מאַל דאָס לעצט פון מויל,
וואָס וואַרפט אויף אַלץ אַ שרעק, — אַ גרויל !
דאָס צווייטע, פון די שאַרפע ציין,
וואָס זיינען שטאַרקער פון שטאַרקסטן ביין.
און איצט, דאָס ערשטע פון זיין ברומען —
נעענטער איז אַ מורא קומען !
איך מעג נאָך מאַלן ווי ריזיק-שטאַרק
זיין לאַנגער עק איז, און גרויסער קאַרק,
צו טרעפן דאָס, איז גאַר קיין תורה,
דאָס איז אַ צו זען אַ מורא !

2.

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך זיין פלינק און ווילד,
איך מאַל פון אזוי אַ בילד :
צוערשט, איך מאַל דאָס לעצט פון זייט —
אַך, קען ער שפּרינגען הויך און ווייט !
דאָס צווייטע מאַל איך פון די פיס,
וואָס זיינען ווי פון אַ קאַצן-ריו.
און איצט, דאָס לעצט פון רוימן צונג,
וואָס איז דין — ווי אַ מעסער-קלינג !
און נאָר דעם אַנהייב פון זיין עק,
און ווייטער גייט עס פלעק נאָך פלעק,
צולעצט, דאָס דריטע פון זיין קאַרק,
וואָס איז אי ווייס, אי רויט, אי שטאַרק.
צו טרעפן דאָס איז זייער גרינג, —
דאָס איז אַ שטאַרק און פלינק.

.3

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך וויגן הין און הער,
איך מאַל אַ אָן שום שטער:
דאָס ערשטע, מאַל איך פון זיין בויך,
וואָס טראַגט פון האַניק אַ גערויך;
און פון זיין ברוינער פעל — דאָס צווייטע.
אַמאָל איז אויך זיין פעל אַ רויטע.
(איך וואַלט צום עק זיך מאַלן נעמען,
איז עס קורץ, ניט אַנצונעמען.)
מאַל איך איצטער אויס צולעצט
פון זיין אויער — בלויז דאָס לעצט.
צו טרעפן דאָס איז גאָר ניט שווער, —
דאָס איז אַ גרויסער, ברוינער
.....

.4

דער מאַלער זאָגט :

זי מעג זיין רויט, אַדער זילבער-גרוי,
איך מאַל אַ מיר אַט אַזוי:
דאָס ערשטע, מאַל איך פון איר פעל,
און לאַז נאָר אויס די לעצטע „על“.
דאָס צווייטע, זעט, איר מעגט זיך קוקן, —
דאָס, מוז איך מאַלן פון איר רוקן.
און איצטער, זעט איר, מעק איך אַפּ
די לעצטע צוויי פון איר קלוגן קאַפּ.
(איך קען פון פּוכיקן עק דאָס צווייטע מאַלן,
נאָר צו וואָס אַ חכמה ווידערהאַלן?)
צולעצט, איך מאַל — איר טרעפט געוויס —
דאָס לעצטע פון די פלינקע פּיס.
איצטער, קינדער, טוט אַ טראַכט
און איר האַט אַ פּראַכט!

5.

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך זיין גאָר איידל, מילד,
איך מאַל פון אזוי אַ בילד :
דאָס ערשטע, פון די האָר איך מאַל,
וואָס זיינען גרוי, אי ברױן אַמאָל.
און פון די פים — איך מאַל דעם מיט —
ווייל זיי טרעטן מיט גרינגע טריט.
דאָס דריטע, מאַל איך פון זיין האָרן,
וואָס פאַרצווייגט איז ווי אַ דאַרן.
און איצט, פון שפרונג, דעם אָנהייב נאָר —
אָך, ווי אַ פויגל שוועבט ער גאָר!
דאָס טרעפן, וועט איר דאָך געוויס,
דאָס איז אַ מיט פלינקע פים.

6.

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך זיין ניט זייער גרויס,
איך מאַל אַ אזוי מיר אויס :
דאָס ערשטע — איז אַ פלאַן אַ גוטער —
צו מאַלן פון נאַמען פון זיין מומער,
וואָס האָט גענוג געשאַרפט די ציינער
איבער שעפסן-נאַקן, שעפסן-ביינער.
דאָס צווייטע, מאַל איך פינקמלעך אָפּ
פון פרעסערס ביזן, גרויען קאַפּ.
דאָס דריטע, פון זיין שוואַרצן מויל,
וואָס איז צו רייסן קיינמאָל פויל.
צולעצט, דאָס ערשט פון פעל דער גרויער,
וואָס ברוינלעך איז פון עק ביו אויער.
צו טרעפן דאָס — עס קען אַ בלינדער!
דאָס איז דער דער בייזער שינדער.

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך זיין ריזיק-גרויס,
 איך מאַל אַ אזוי מיר אויס :
 דאָס ערשמע, מאַל איך פון די האַר —
 (אַך, אַ טעות! ער האָט קיין האַר.)
 מאַל איך ס'דרימט פון זיין אויער,
 אפשר דאָס פערטע
 וואָס פארמאָכט זיך ווי אַ טויער.
 און איצט, דאָס לעצטע פון זיין מויל,
 וואָס האַלט צוויי לאַנגע ציינער הויל.
 פון פיס איך מאַל דעם אָנהייב בלויז, —
 פיס, ווי קלעצער גראַב און גרויס.
 און פון זיין קורצן האַלדז — דאָס צווייטע,
 ווייל ס'איז אַן אומגעלומפערט בריימע.
 און איצט, דעם אָנהייב פון זיין נאָז,
 וואָס ווי אַ האַנט אים ברענגט צום מויל דאָס גראַז.
 צולעצט, איך מאַל פון האַרטן זייט דאָס לעצט,
 וואָס איז מיט קנייטשן פול באַזעצט.
 צו טרעפן דאָס, קען יעדער איינער,
 דאָס איז אַ אַ באַרג פון פלייש מיט ביינער.

דער מאַלער זאָגט :

ער מעג זיך עסן גראַז, אי תיי, אי שטרוי,
 איך מאַל דעם אַט אזוי :
 צוערשט, דעם אָנהייב פון זיין קאַפּ,
 וואָס נאָר צום עסן ער לאַזט אַראָפּ.
 און פון זיין קאַפּ — אי קליין, אי שמאַל —
 איך צי אַ ליניע באַרג אַראָפּ
 און באַרג אַרויף, און נאַכאַמאַל
 אַ באַרג אַרויף און באַרג אַראָפּ,
 ביז צום דינעם קורצן עק,
 און מאַל דאָס ערשטע אויס פון עק.
 און איצט, דעם אָנהייב — ס'איז גענוג —
 פון זיין מויל אַריסמאַקראַטיש-קלוג.
 דאָס דריטע, מאַל איך פון זיין האַלדז גאַר שמאַל
 און אויסגעבויגן ווי אַן אַל.
 די פיס, די לאַנגע, מעג איך מאַלן, —
 איך וועל דאָ גאַרנישט ווידערהאַלן.
 דאָס טרעפן קען סיי יונגער און סיי אַלטער,
 דאָס איז דער דער גרויסהאַלטער.

רעטעניש

הינמער מויער,
הינמער מויער,
הינמער רוימע מירן,
שמייען רוימע רונדע בערג, —
צוויי רוימע רונדע בערג.
שמייט איין בארג — קאפ אראפ,
און דער צווייטער — קאפ ארויף.
סיי אויף בארג קאפ-אראפ,
און סיי אויף בארג קאפ-ארויף —
זעכצן, זעכצן ווייסע וועכטער
שמייען, היטן — בראווע פעכטער! —
דעם אריינגאנג,
דעם ארויסגאנג
פון די רוימע מירן.
שארפע יונגען זיינען זיי!
הארטע זייטן האבן זיי!
קומט נאר עפעס וואס אנטקעגן
צו די יונגען אויף די וועגן, —
פאלן אן די בראווע פעכטער,
די זעכצן, זעכצן ווייסע וועכטער,
און צעשניידן עם אויף תל!
און צערייבן עם אויף מעל!
איצטער, קינדער, געזונט און שוין,
איר האט אלע ווייסע ציין,
און איר האט א מויל צום ריידן, —
פרוכירט די רעטעניש באשיידן;
טרעפט: זוער זיינען די בראווע פעכטער,
די זעכצן, זעכצן ווייסע וועכטער?

רעטעניש

עם האָט קיין צונג, עם האָט קיין מויל,
עם האָט קיין ווילן, — שמענדיק פויל!

עם איז ניט לעבעדיק, עם איז ניט טויט,
עם איז אי שוואַרץ, אי בלוי, אי רויט.

און גרינג איז עם — אָט ווי היי!
און טרינקען, טרינקט עם שוואַרצן טיי.

און לאַזט עם טאַנצן אויף ווייס פאַפיר,
איז וואָס דו ווילסט, דערציילט עם דיר.

וויפיל

איינמאַל, אין אַ שיינעם פּרילינג,
גיי איך זען מיין צווייטן צווילינג.
גיי איך אָפּ אַ צוויי, דריי, טעג,
באַגען איך אויף ברייטן וועג —
גייען גייען, זיבן שרייבער.
יעדער שרייבער פירט זיבן ווייבער;
יעדעס ווייב טראַגט זיבן זעק,
יעדער זאָק האָט זיבן פעק;
יעדער פאַק האָט זיבן פעקלעך;
יעדעס פעקל — זיבן שמעקלעך.
שמעקלעך, פעקלעך, פעק און זעק,
ווייבער, שרייבער אויפן וועג
אין דעם שיינעם פּרילינג —
וויפיל גייען זען מיין צווילינג?

ענטמערס צו שאראדע און רעטעניש :

- (1 לייב. 2. טיגער. 3) בער. 4) פוקס. 5) הירש. 6) וואָלף.
- (7) העלפאָנט. 8) קעמל. 9) ציין. 10) אַ פען. 11) איינער.

ביכער פון דוד ראָדין

ווינקאַווונקעלע — 1935

די דריי באַרימער — 1940

אַלעף אַוורעמל — 1946

THE THREE TALL TALE TELLERS 1952

(פון יידיש)

איתן והדב (פון יידיש) — 1953

הסמל מאיר לוין (פון יידיש) — 1957

דער שמעטערלינג — 1965

